

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका, ताप्लेजुङ्ग

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद कार्यालय
प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र प्रदेश नं १
कलबलगुरी झापा

संयोजन

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका
ताप्लेजुङ्ग, प्रदेश नं १

सहजकर्ता

केशबराज हुंगेल
स्वतन्त्र विज्ञ

विषय सूची

१. परिचय खण्ड

१.१ पृष्ठभूमि.....	१
१.२. अध्ययनको महत्व	३
१.३. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका उद्देश्यहरु	४
१.४. लैससास परीक्षणले समेटेका क्षेत्रहरु.....	५
१.५. लैससास परीक्षणको विधि र तरिका.....	६
१.६. लैससास परीक्षणका सहभागिहरु	८

२. तथ्याङ्क प्रस्तुतीकरण खण्ड

२.१. गाउँपालिकाको नामाकरण.....	९
२.२. जातीय आधारमा गाउँपालिकाको वनावट.....	९
२.३. गाउँपालिकाको लैसासासको वर्तमान अवस्था	१०

३. विश्लेषण खण्ड

३.१. लैससास परीक्षण विश्लेषण औजार.....	१२
--	----

४. उपलब्धि खण्ड

४.१ मूल सूचकका आधारमा उपलब्धि.....	१३
४.१.१. नीति कानून योजना.....	१३
४.१.२. संस्थागत ब्यवस्था.....	१३
४.१.३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	१४
४.१.४. सेवा प्रवाह.....	१५
४.१.५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व.....	१६
४.२. सूचक अनुसार प्राप्ताङ्क विवरण	१७
४.३. प्राप्ताङ्क अनुसारको रेखाचित्र.....	२०
४.३.१. उपसूचकहरुको माकुरीजालो चित्र	२१

४.३.२. उपसूचकहरुको स्तम्भ चित्र	२१
४.३.३. मूल सूचकहरुको माकुरीजालो चित्र	२३
४.३.४. मूल सूचकहरुको स्तम्भ चित्र	२३
४.४. सवलता र दुर्वलताको विश्लेषण	२४
४.५. लैससास विकास कार्ययोजना	३१
५. सुझावहरु	६०
६. निष्कर्ष	६१

अनुसूचीहरु

१. लैससास परीक्षणका लागि अध्ययन तथा पुनरावलोकन गरिएका सन्दर्भ सामाग्री हरु ।
२. लैससास परीक्षण सम्बन्धी छलफल तथा समन्वयका लागि गठित कार्यदलको विवरण
३. लैससास कार्यान्वयन समितिको विवरण
४. सूचकअनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

१. परिचय खण्ड

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले दिशा निर्देश गरेबमोजिम समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्न राज्यका सबै अंग, तह र क्षेत्रगत विषयहरूमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को विषयलाई आन्तरिकीकरण, मूलप्रवाहीकरण र संस्थागत गर्न आवश्यक भएको छ ।

नेपालको संविधानको धारा १८ मा उल्लिखित समानताको हकमा सबै नागरिक कानूनको दृष्टिमा समान हुने तथा कसैलाई पनि कानूनको समान संरक्षणबाट बञ्चित नगरिने व्यवस्था छ । साथै सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, वैवाहिकत स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगर्ने व्यवस्था उल्लेख छ । नेपालको संविधानको धारा ३८ ले महिलालाई समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, राज्यका सबै तहमा सहभागी हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । संविधानले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसाजन्य कार्यहरूलाई कानून बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ ।

साथै संविधानमा राज्यले सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछ्छडिएका महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम समुदाय, पिछ्छडावर्ग, सीमान्तकृत, अल्पसङ्ख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछ्छडिएको क्षेत्रका नागरिक तथा आर्थिकरूपले विपन्न खस आर्य लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्नसकिने विषय उल्लेख गरी समावेशी अवधारणालाई आत्मसात् गरिएको छ । सामाजिक न्यायको हकले राज्यका हरेक तहमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा जनताको सहभागिताको अधिकार स्थापना गरेको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैससास सम्बन्धी व्यवस्था उल्लेख गरेको, वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत वडामा आर्थिक तथा सामाजिकरूपमा

पछाडि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने व्यवस्था गरेको; विभिन्न समुदायबीच सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बालविवाह, बहुविवाह, लैङ्गिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबिखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने व्यवस्था गरेको; स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछडिएको एवं लक्षित वर्गको सहभागिताको व्यवस्था; योजना छनौटमा महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यक्रममा जोड दिदै लैससास प्रवर्धन गर्ने लगायतको व्यवस्था उल्लेख गरेको छ। यसका साथै लैससासका सवालहरूलाई सम्बोधन गर्न राज्यले विगत लामो समय देखि नै प्राथमिकताका साथ आवधिक योजना, वार्षिक योजना, नीति तथा कानूनको तर्जुमा तथा परिमार्जन र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ।

यसै सन्दर्भमा स्थानीय तहद्वारा सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीमैत्री बनाउन, संवैधानिक एवम कानूनी उत्तरदायित्व तथा जिम्मेवारी पुरा गर्न, राज्यले अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा गरेका प्रतिबद्धता अनुरूप कार्य गर्न, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्दै समावेशी विकासलाई प्रवर्धन गर्ने कार्यलाई थप मार्ग दर्शन गर्ननेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले "लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८" जारी गरेको छ।

प्रादेशिक तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (PLGSP) नेपाल सरकारको प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूको निम्ति क्षमता विकास गर्न सहयोग गर्ने एक राष्ट्रिय छाता कार्यक्रम हो । यस कार्यक्रमले प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सुशासन सम्बन्धी कार्य गर्ने सबै खाले दातृ निकाय तथा संस्थाहरूको निम्ति समन्वयको साझा ढाँचा तयार गरी कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्दछ । संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय यो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यकारी निकाय हो यो कार्यक्रमले ७ वटै प्रादेशिक तथा ७५३ वटै स्थानीय सरकारलाई क्षमता विकासमा सहयोग गर्दछ । यो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने मुख्य निकायको रूपमा प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्रहरू रहेका छन । यसै सन्दर्भमा प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र कलवलगुरी झापाले प्रदेश नं १ अन्तरगतका सबै स्थानीय तहहरूको लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी परीक्षण गरी वर्तमान अवस्थाका वारेमा स्पस्ट मार्ग चित्र तयार गर्ने र आगामी दिनमा ती

कमीकमजोरीहरुलाई कसरी संबोधन गर्न सकिन्छ भन्ने रणनीति बनाउने र सबै स्थानीय सरकारहरुलाई लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण मैत्री बनाउने उदेश्यका साथ सबै १३७ वटै स्थानीय तहहरुमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्ने योजना अनुरूप ताप्लेजुड जिल्लाको पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका को परीक्षण सम्पन्न गरिएकोछ ।

१.२. अध्ययनको महत्व

समानुपातिक समावेशीताका आधारमा राज्य संरचनाका सबै अंग हरूमा महिला बालबालिका, दलित, आदिवासी, जनजाती, मधेसी, मजदुर, किसान, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, पछाडि पारिएका वर्ग र क्षेत्र सबैलाई सहभागी गराउने संवैधानिक व्यवस्था गरिएको परिप्रेक्ष्यमा सामाजिक विविधता बीचको असमानता, सामाजिक बञ्चितकरणका कारण सामाजिक समूहको विकास सूचकहरुमा भएको कमजोर अवस्था र सामाजिक आर्थिक तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा रहेको पहुँचको अन्तरलाई न्यून गर्नु आवश्यक देखिन्छ ।

संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका मुद्दाहरुलाई नीतिगत तथा कानूनी सुधार गर्दै अग्रता दिइ रहेको सन्दर्भमा यो पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाले समेत यस विषयलाई प्राथमिकतामा राख्नु पर्दछ र आगामी दिनमा तयार गरिने नीति तथा कार्यक्रम र बजेटहरुमा समेत मूल प्रवाहीकरण गर्नुपर्ने देखिन्छ । सबैको चासो र चिन्तामा लक्षित वर्ग तथा महिलाहरु समेटिए पनि निश्चित कार्यक्रम र नीति तय गरेर कार्यक्रमहरु सञ्चालन भएका छैनन् । त्यसैले यो गाउँपालिकाले नियमित रूपमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्नु पर्दछ र अभाव देखिएका क्षेत्रहरुलाई आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रममा समेटेर लैजानु पर्दछ ।

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा उल्लेख भएका सामन्ती, निरंकुश, केन्द्रकृत र एकात्मक राज्य व्यवस्थाले सृजना गरेका सबै प्रकारका विभेद र उत्पीडनको अन्त्य गर्दै बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसाँस्कृतिक, तथा भौगोलिक विविधतायुक्त विशेषतालाई आत्मसात गरी विविधता बीचको एकता सामाजिक साँस्कृतिक ऐक्यवद्धता सहिष्णुता र सद्भावलाई संरक्षण एवम प्रवर्द्धन गर्दै बर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक, विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछुतको अन्त्य गरी आर्थिक समानता सवृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने संकल्पलाई साकार पार्न पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको संरचना, राजनैतिक प्रतिनिधित्व, नीति निर्माण र संचालनहुने योजना तथा कार्यक्रमलाई

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणमैत्री बनाउदै राज्यले ब्यक्त गरेको प्रतिवद्धता अनुसार कार्य गर्न संविधानले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो गाउँपालिकाको सबै शाखा तथा कार्यक्रम सञ्चालनमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्यान्वयन तथा प्रवर्द्धन गर्न वाञ्छनीय भएकोले प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र कलवलगुरीको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा यो गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरिएकोछ ।

१.३. लैससास परीक्षणका उद्देश्यहरू

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको मुख्य उद्देश्य लैससास मूलप्रवाहीकरणका लागि पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाले लिएका नीति, कार्यक्रम, बजेट, आयोजना, काम गर्ने वातावरण, कार्य संस्कृतिको संस्थागत अवस्था परीक्षण गरी लैससासलाई संस्थागत रूपमा सबल र सक्षम बनाउन सहयोग पुर्याउनु हो । यो परीक्षणका मुख्य रूपमा तत्कालीन र दीर्घकालीन गरी दुई प्रकारका उद्देश्यहरू रहेकाछन

तत्कालीन उद्देश्य

- स्थानीय तहको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मुलप्रवाहीकरण भए नभएको तथा लैससास आन्तरिकीकरणका लागि गरिएका प्रयास र प्रतिवद्धताको मूल्याङ्कन गर्ने ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको लक्षलाई स्थानीय तहको संरचना, नीति, रणनीति र कार्ययोजनाहरूमा विशेष प्राथमिकताका साथ स्थान दिने र आवश्यक आर्थिक तथा मानवीय श्रोतको सुनिश्चित गर्ने
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको आधारमा समस्या तथा चुनौतीहरूको पहिचान गरी सो समाधानसम्बोधनका लागि पृष्ठपोषण दिने र कार्ययोजना तर्जुमा गर्न सहजीकरण गर्ने ।

दीर्घकालीन उद्देश्य

- स्थानीय सरकारको संस्थागत संरचना र कार्यक्रमहरूमा महिला र सीमान्तकृत समूहहरूलाई समावेश गरी लैङ्गिक समानता संगै सबै जात जातीको अर्थपूर्ण सहभागिता गराई लैङ्गिक अन्तरहरूको प्रभावलाई संवोधन गर्दै लैङ्गिक मूल प्रवाहीकरण, सशक्तिकरण र जातीय क्षेत्रीय वर्गीय समावेशीकरण गर्दै लैजान मार्गचित्र तयार गर्ने ।

- महिला र सीमान्तकृत समूहहरूलाई समावेश गरी उनीहरूको योजनाबद्धरुमा ब्यक्तिगत र सामूहिक क्षमता अभिवृद्धि गरी स्थानीय तहको विकास प्रक्रियामा निर्णायक र अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गरी आर्थिक र सामाजिक सशक्तिकरण गर्ने ।
- पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको सबै कार्यक्रम योजना र आयोजनाको प्रत्येक चरणमा लैससास दृष्टिकोणबाट परीक्षण गर्ने र यसलाई संस्थागत गर्दै लैजाने परिपाटीको विकास गर्ने ।

१.४. लैससास परीक्षणले समेटेका क्षेत्रहरू

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण जम्मा १०० वटा सूचकहरूमा आधारित रहेको छ । नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले जारी गरेको "लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८" मा व्यवस्था भए अनुरूपका १०० वटा सूचकहरूले मुख्य रूपमा ५ वटा मूल सूचक र त्यसभित्र २२ वटा उप सूचकको परीक्षण गरिएका छन् । मूल ५ वटा सूचक र २२ वटा उपसूचकहरूको विवरण निम्नानुसार रहेकोछः

क्र.स.	मूल तथा उप-सूचकहरू	समावेश भएका सूचक संख्या
१	नीति कानून योजना	२०
१.१	नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता	८
१.२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८
१.३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४
२	संस्थागत व्यवस्था	२०
२.१	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४
२.२	कार्यप्रणाली समावेशी	४
२.३	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४
२.४	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४
२.५	तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०
३.१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८
३.२	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४
३.३	कानूनी साक्षरता	४

क्र.स.	मूल तथा उप-सूचकहरु	समावेश भएका सूचक संख्या
३.४	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४
४	सेवा प्रवाह	२०
४.१	पूर्वाधार विकास	४
४.२	प्रजनन् स्वास्थ्य	४
४.३	शिक्षा कार्यक्रम	४
४.४	खानेपानी तथा सरसफाइ	४
४.५	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०
५.१	सुशासन	४
५.२	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४
५.३	सूचना तथा संचार	४
५.४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४
५.५	समन्वय र सम्बन्धविस्तार	४
	जम्मा	१००

१.५. लैससास परीक्षणको विधि र तरिका

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका आफैले बजेट विनियोजन गरेर गर्नु पर्ने हो तथापी पहिलो पटकका लागि (संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ जारी गरेपछि) प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र कलवलगुरीको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग र यो गाउँपालिकाको संयोजनमा लैससास परीक्षण सम्पन्न भएको छ जसका लागि मुख्य गरी ३ चरण मा निम्नानुसार विधिहरु अवलम्बन गरिएकोछ ।

पूर्वतयारी चरण

- प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र कलवलगुरी झापाले रोष्टरमा रहेका स्वतन्त्र परामर्शदाताहरु मध्ये लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रम मार्फत करीव ४० जनालाई सहजकर्ताहरु तयार गरेको थियो ।

- आवश्यकता संभावना र सहजतालाई हेरेर प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्रले कुन सहजकर्तालाई कुन स्थानीय तहमा पठाउने भनेर निक्यौल गरेको थियो र सम्बन्धित स्थानीय तह र सहजकर्तालाई जानकारी गराएको थियो । यसै अनुरूप यो पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका ताप्लेजुङ्गमा सहजकर्ताको रूपमा केशवराज हुंगेललाई पठाएको थियो ।

तयारी चरण

- सहजकर्ताद्वारा सम्बन्धित पालिकामा फोन संपर्क गरी कार्यदल निर्माण तथा संभावित कार्यशाला गोष्ठीको मिति तय गर्ने बारे छलफल ।
- कार्यशाला गोष्ठी हुनु भन्दा अघिल्लो दिन सहजकर्ता तथा लैससास परीक्षण कार्यदल बीच बैठक वसी गाउँपालिकाका वार्षिक योजना आवधिक योजना वार्षिक प्रतिवेदन कानून कार्यविधि चौमासिक वार्षिक समीक्षाको प्रतिवेदन विकास बुलेटिन पार्श्वचित्र तथा विभिन्न समयमा गाउँकार्यपालिका तथा गाउँ सभाले गरेका निर्णयहरु आदिको लैससासको दृष्टिकोणबाट विश्लेषण तथा पुनरावलोकन गरी कार्यशालामा पुष्ट्याइका आधारहरुको आवश्यक वन्दोवस्त गरियो ।
- कार्यशालाका सहभागिलाई सूचना स्टेसनरी तयारी हल व्यवस्थापन तथा छलफल सामग्री तयारी

कार्यान्वयन चरण

- गाउँपालिका उपाध्यक्ष सहित जनप्रतिनिधि र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित कर्मचारीहरु समावेश भएको कार्यशालामा लैससासको अवधारणा तथा परीक्षण विधिका बारेमा सहजकर्ता (केशवराज हुंगेल) द्वारा सहजकीकरण ।
- विषयगत शाखा प्रमुख तथा जनप्रतिनिधिहरुको दक्षताका आधारमा स्वैच्छिक रूपमा ५ वटा समूहहरु निर्माण गरी लैससास परीक्षणका ५ वटा मूल सूचकहरु क्रमशः नीति कानून योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्वका बारेमा सबैलाई संक्षिप्त रूपमा र समूह समूहमा विस्तृत रूपमा सुचक, अङ्क प्रदान गर्ने विधि र पुष्ट्याइका आधारहरुको बारेमा सहजकर्ता द्वारा सहजीकरण ।
- हरेक समूहले आफ्ना आफ्ना समूहमा छलफल गरी २० / २० वटा सूचकहरुमा पुष्ट्याइका आधारहरु पुरा गर्न सकिने गरी "१" वा "०.५" वा "०" मध्येको अंक प्रदान गरियो ।
- सबै सूचकहरुको अंक प्रदान गरिसकेपछि समूहको तर्फबाट आफूहरुले दिएको अंक र पुष्ट्याइका आधार प्रस्तुतीकरण गरी सबैको पृष्ठपोषण सुझावहरु समेत समावेश गरेर एउटा समूहको डकुमेन्ट सबैको वनाइ १०० वटै सूचकहरुको प्रासाङ्कलाई अन्तिम रूप दिइयो ।

- प्रासाङ्क लाई २२ वटा उपसूचक र ५ वटा मुल सूचकहरुमा "स्तम्भ चित्र" तथा "माकुरी जालो" मार्फत प्रस्तुत गरियो ।
- उल्लेखित ५ वटै समूह वाट आ आफ्नो विषयका पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका भित्रका वलियो पक्ष कमजोर पक्ष अवसर र चुनौती (SWOT) विश्लेषण तथा प्रस्तुती गरी सबैको पृष्ठपोषण सुझाव लिएर अन्तिम रूप दिइयो ।
- उल्लेखित ५ वटै समूह वाट अंक प्रदान गर्दा "०" र "०.५" आएका सूचकहरुकालागि दिग्दर्शनले निर्दिष्ट गरेको फर्म्याटमा विस्तृत कार्ययोजना तयार गरी प्रस्तुत गरियो । साथै अन्त्यमा सबै समूहका कार्ययोजनालाई एकीकृत गरि पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका लाई लैससासका दृष्टिकोणले एक आदर्श स्थानीय सरकार बनाउने प्रतिवद्धता सहित गाउँपालिका अध्यक्ष केशर कुमार सुब्बाको संयोजकत्व मा ११ सदस्यीय लैससास कार्यान्वयन समिति निर्माण गरी लैससास परीक्षण सकियो ।

१.६. लैससास परीक्षणका सहभागिहरु

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरण परीक्षणमा गाउँपालिका उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, वडाध्यक्षहरु, गाउँकार्यपालिका सदस्य, विषयगत शाखाका प्रमुख तथा अन्य कर्मचारीहरु समेत गरी २७ जनाको सहभागिता रहेको थियो । सहभागिहरुको जातीय तथा लिङ्गीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

सहभागिहरु	दलित	जनजाती	ब्राम्हण	क्षेत्री	मधेसी	अन्य	जम्मा
महिला	२	६	०	२	०	०	१०
पुरुष	२	११	१	३	०	०	१७
जम्मा	४	१७	१	५	०	०	२७

२. तथ्याङ्क प्रस्तुतीकरण खण्ड

२.१. गाउँपालिकाको नामाकरण

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका नेपालको प्रदेश नं. १ को मेची अञ्चल अन्तरगत ताप्लेजुङ्ग जिल्लाको पूर्वी भागमा अवस्थित एक सुन्दर गाउँपालिका हो। यस गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल ९२.७६ वर्गकिलोमिटर रहेको छ। यस गाउँपालिकाको कूल जनसङ्ख्या १५१२४ (घर धुरि सर्भेक्षण - २०७४, बैशाख अनुसार) रहेको छ। यो गाउँपालिकाको नाम सुरुमा याडवरक मात्र राखिएको थियो । लिम्बु भाषामा राखिएको नामको नेपाली अर्थ "पैसाको पोखरी" भन्ने हुन्छ । यो ठाउँमा परापूर्वकाल देखि नै तुलानात्मक रूपमा धनी मानीसहरू बसोवास गर्ने गर्थे र वरपर वाट कसैलाई पैसा चाहियो भने यही ठाउँमा आएर साहु महाजन संग मागेर लैजाने गर्दथे त्यसैले वरपरका मानिसहरू यो क्षेत्रलाई प्रसस्त पैसा हुने क्षेत्र भएकाले याड वरक (पैसाको पोखरी) भन्ने गर्थे पछि यहि नाम प्रचलित हुदै जादा यो गाउँपालिकाको नाम पनि यसै शब्दावलीबाट राखिएको हो । पछिल्लो समय पाँचथर जिल्लामा र ताप्लेजुङ्ग जिल्लामा (वारी पारी) एउटै नामका पालिकाहरू भएपछि र सिमाना पनि जोडीएको हुनाले काम गर्न भुगोल छुट्याउन नक्सा बनाउन समेत अप्ठेरो भएपछि ताप्लेजुङ्ग जिल्लाको प्रशिद्ध धार्मिक स्थल पाथिभरालाई याडवरक भन्दा अगाडी जोडेर "पाथिभरा याडवरक" नामाकरण गरिएको हो ।

२.२. जातीय आधारमा गाउँपालिकाको वनावट

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका विशेष गरेर लिम्बु जातीको अधिक बाहुल्यता भएको पालिका हो । यो गाउँपालिकाको घरधुरी सर्भेक्षण २०७४ अनुसार कुल जनसंख्या १५१२४ रहेको छ भने सबै भन्दा बढी ३७% जनसंख्या लिम्बु जातीको रहेको छ यसका अतिरिक्त ब्राम्हणहरू दलित क्षेत्री रहेकाछन । समग्रतामा हेर्दा कुल जनसंख्याको करिब ५३% जनजाती रहेको छ । महिला पुरुष संख्या हेर्दा यो गाउँपालिकाको कुल जनसंख्याको ४६.६% अर्थात ७०५३ महिला र ५३.४% अर्थात ८०७१ पुरुष रहेकाछन यो पालिकाको जातीय जनसंख्याको विवरण तल प्रस्तु गरिएको छ ।

क्र स	जाती	घरधुरी संख्या	जनसंख्या	प्रतिशत
१	लिम्बू	१०९७	५५९३	३७
२	बाहुन	५३७	२७३७	१८.१
३	क्षेत्री	३९८	२०२८	१३.४
४	दलित	४५३	२३१२	१५.३

क्र स	जाती	घरधुरी संख्या	जनसंख्या	प्रतिशत
५	राई	८१	४१२	२.७
६	तामाङ	४००	२०४२	१३.५
	जम्मा	२९६६	१५१२४	१००

श्रोत: गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०७५

२.३. गाउँपालिकाको लैसासासको वर्तमान अवस्था

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको समग्रतामा अध्ययन गर्दा लैसासासको दृष्टिकोणले केही काम भएको भएपनि अभिलेखमा भने खासै उल्लेख भएको पाइदैन । गाउँपालिकाले वस्तुगत विवरण बनाएको भएपनि अधिकांश कर्मचारीलाई नै त्यसवारे जानकारी छैन । गाउँपालिकामा वस्तुगत विवरण तथा गाउँपालिकाको आवधिक योजना को इलेक्ट्रोनिक कपि नै गाउँपालिका संग छैन । गाउँपालिकाको वेबसाइटबाट खासै सुचना संकलन गर्न सकिने अवस्था छैन । नीति नियम कार्यविधिहरू वेबसाइटमा राखिएका छैनन । ताप्लेजुङ जिल्लाको दुर्गम यो गाउँपालिकामा घरायसी काम र खेतीपातीमा भने महिलाको सहभागिता उच्च देखिन्छ । गाउँपालिकाको कानून कार्यविधि वस्तुगत विवरण वार्षिक चौमासिक मासिक प्रतिवेदनहरू अध्ययन गर्दा साथै जनप्रतिनिधि विषयगत शाखाका प्रमुख तथा अन्य कर्मचारीहरू संग छलफल र अन्तरक्रिया गर्दा प्राप्त लैसासास सम्बन्धी प्राप्त न्यूनतम विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्रस	विवरण	इकाई	०७७/०७८ को अवस्था
१	स्थानीय समिति तथा संरचनाहरूको नेतृत्वदायी पदमा महिला तथा अन्य लक्षित वर्गको प्रतिनिधित्व	प्रतिशत	४४
२	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू(सामाजिक सुरक्षामा आवद्ध)	संख्या	६८
६	आफ्नो उत्पादनले ३ महिना सम्म मात्र जीवन निर्वाह गर्न सक्ने घरधुरी	संख्या	३७६
९	सामाजिक सुरक्षा बाट लाभान्वित जनसंख्या	प्रतिशत	७.४
१०	वाल विवाहदर	प्रतिशत	२.९७
११	घर व्यवहार तथा कारोवार सम्बन्धी निर्णयमा महिला सहभागी हुने परिवार	प्रतिशत	५

माथि उल्लेखित विवरणको आधारमा यो पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका लैससास प्रति थप संवेदनशील हुन जरूरी देखिन्छ, हाल सम्मको अवस्था लाई विश्लेषण गरेर जुन अवस्था देखाएको छ, अब आगामी दिनमा यसमा देखिएका कमीकमजोरीहरूलाई कसरी संवोधन गर्ने भन्ने रणनीति तयारी गरेर जानुपर्ने टट्कारो आवश्यकता देखिन्छ ।

३.विश्लेषण खण्ड

३.१. लैससास परीक्षण विश्लेषण औजार

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणको विश्लेषणका लागि मुख्य रूपमा ३ वटा औजार प्रयोग गरिएका थिए जसलाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएकोछ

३.१.१. SWOT विधि:

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका १०० वटा सूचकहरूमा अङ्क प्रदान गर्ने काम गरिसकेपछि समग्रतामा SWOT विधि बाट गाउँपालिकाको लैससासका दृष्टिकोणले नीति कानून योजना , संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व को विस्तृत रूपमा विश्लेषण गरिएको थियो । जस अनुसार ५ वटा समुहले आ आफ्नो मूल सूचकको वलियो पक्ष (Strength), कमजोर पक्ष (Weakness), अवसर (Opportunity) र चुनौती (Threats) तयार गरी प्रस्तुत गरेका थिए ।

३.१.२. समूह छलफल विधि

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका लागि ५ वटा मूल सूचकहरूका आधारमा ५ वटा समूह बनाएर अङ्कप्रदान गरिएको थियो । आ-आफ्नो विषयगत दक्षताका आधारमा स्वच्छिक रूपमा समूह छनौट गर्न लगाइएको थियो जसले गर्दा सूचकहरूको विश्लेषणमा सहज भएको थियो ।

३.१.३. सन्दर्भ सामग्रीको पुनरावलोकन विधि

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका लागि अङ्क प्रदान गर्दा हरेक अङ्कका लागि पुस्त्याइका आधारहरू प्रस्तुत गर्नु पर्दछ त्यसका लागि गाउँपालिकामा भएका कानून, कार्यविधि, वस्तुगत विवरण, आवधिक योजना, वार्षिक, चौमासिक, मासिक प्रगति प्रतिवेदन गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँ सभाले गरेका निर्णयहरू आदिको अध्ययन र पुनरावलोकन गरी प्रासांक लाई निश्चित गरिएको थियो ।

उल्लेखित ३ वटा विधिका अतिरिक्त अन्तरवार्ता सानो समूह छलफल समेत गरिएको थियो । साना समूहमा गरिएका छलफलहरू संयुक्त रूपमा सामूहिक भेलामा समेत प्रस्तुत गरिएका थिए । प्रत्यक्ष रूपमा पढ्न नजान्नेहरूका लागि समेत स्पस्ट हुने गरी स्तम्भ चित्र तथा माकुरे जालो चित्र प्रयोग गरेर समेत गाउँपालिकाको समग्र अवस्था विश्लेषण गरिएको थियो ।

४. उपलब्धि खण्ड

४.१ मूल सूचकका आधारमा उपलब्धि

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको वर्तमान अवस्थालाई छर्लङ्ग बनाएकोछ । यो परीक्षणले महिला तथा लक्षित वर्गमा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरे पनि साना तर ध्यान पुग्न नसकेकाका कुराहरु बाहिर ल्याएको छ भने आगामी वर्षको कार्ययोजना तयारी गर्न आधार चित्र प्रस्तुत गरेको छ । यो परीक्षणका मुख्य उपलब्धिलाई मूल सुचकका आधारमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.१.१. नीति कानून योजना

- स्थानीय तहको कानून निर्माण प्रक्रियामा लैससासको दृष्टिकोणबाट उपयुक्त भए नभएको विश्लेषण गर्ने नगरेकोमा यो प्रति गाउँपालिका सचेत भएको र अब उप्रान्त बन्ने सबै कानूनमा कार्यदल निर्माण गरेर विश्लेषण गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरेको ।
- महिला पुरुष तथा रैथाने र आप्रवासी कामदारहरु प्रति समान ज्याला सम्बन्धी कानून कार्यविधि बनाएर कार्यान्वयन गर्ने अवसर प्राप्त भएकोछ ।
- आवधिक योजना बनेको भएपनि वार्षिक कार्यक्रमहरु त्यो संग तालमेल नदेखिएको हुनाले वार्षिक कार्यक्रम संग तालमेल गरेर लैजान परीक्षणले सचेत गराएकोछ ।
- योजना तर्जुमा गर्दा महिला लक्षित समुदायको छुट्टै भेला गर्न कार्यक्रमका लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्न र नियमित रुपमा लैससास परीक्षणका लागि बजेट विनियोजन गर्न यो परीक्षणले पाठ सिकाएको छ ।
- उपभोक्ता समितिमा कम्तिमा ४०% महिला सहभागिता तथा नेतृत्वमा महिलाको सहभागिता सुनिश्चित गर्न यो परीक्षणले अभिप्रेरित गरेको छ ।

४.१.२. संस्थागत ब्यवस्था

- गाउँपालिकाको निर्णयक तहमा महिला तथा लक्षित समुदायकको सहभागिताले एकातर्फ नेतृत्व विकास अर्को तर्फ वास्तविक समाजको प्रतिनिधित्व हुने हुदा विकास कार्यक्रमहरु वारे निर्णय गर्न सहज भएकोछ ।

- महिला पुरुष सम विकास सम्बन्धी कार्यनीति तयारीका वारेमा गाउँपालिकालाई हालसम्म सोच नआएकोमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले सो आवश्यकता औल्याएकोछ ।
- लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको रूपमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति गठन भएकोछ ।
- कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै प्रकारको दुर्व्यवहार भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणका लागि कानूनी व्यवस्था तथा आचारसंहिता निर्माणका लागि गाउँपालिका अग्रसर भएको ।
- गाउँपालिकाको वस्तुगत स्थिति तथा सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरूको विवरण नियमित रूपमा अद्यावधिक गर्न र यसैका आधारमा वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटमा समेट्न लैससास परीक्षणले देखाएको बाटो अनुरूपको कार्ययोजना तयारी भएको ।

४.१.३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

- गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूलाई वार्षिकरूपमा एक पटक अनिवार्य रूपमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने र योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई लैससास मैत्री बनाउन का लागि गाउँकार्यपालिकाले विशेष निर्णय गर्ने ।
- गाउँपालिका भित्रका महिला तथा लक्षित वर्गको क्षमता विकासका लागी वार्षिक रूपमा बजेट विनियोजन गरी प्राविधिक तालिम तथा सीप विकासका कार्यक्रमहरू तयार गर्न यो परीक्षणले अभिप्रेरित गरेको हुनाले हाल सम्म काम भए पनि अभिलेखीकरण नभएको र कतिपय क्षेत्रमा काम नै कम भएको हुनाले त्यसको अभिलेख तयार गरी आवश्यक कार्ययोजना तयार गर्ने ।
- यो परीक्षणले गाउँपालिकामा छुट्टै मानव संसाधन तथा क्षमता विकास शाखा स्थापना गर्नका लागि जोड दिएको हुनाले तत्काल व्यवस्थापन गर्नका लागि कर्मचारी लगायत कार्यकक्ष को अभाव भएको हुँदा हाललाई यो शाखा थप जिम्मेवारीको रूपमा स्थापना गर्ने र आगामी दिनमा छुट्टै बनाउदै लैजाने । हाल गाउँपालिकाको वृहत भवना निर्माण कार्य सम्पन्न भइसकेको हुनाले आगामी महिना वाट कार्यकक्षको अभाव नहुने ।
- महिला बालबालिका घरेलु हिंसा सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय सन्धि तथा प्रतिवद्धताहरूमा उल्लेख भएका विषयहरूलाई गाउँपालिकाका कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूलाई अभिमुखीकरण गरी सो अनुरूपका

काम गर्नका लागि आगामी वर्षबाट योजना तथा बजेट विनियोजन गर्न परीक्षणले बाटो देखाएको ।

- महिला हिंसा तथा सामाजिक कुरीतिहरू हटाउनका लागि कानूनी व्यवस्था भएपनि त्यसको कार्यान्वयनमा समस्या देखिएको हुनाले त्यसको अनुगमन गरी आवश्यक संसोधन गरेर कार्यान्वयनमा लैजाने ।
- महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम नियमित रूपमा सञ्चालन गर्दै लैजाने । यसमा गाउँपालिकाले बनाएका कानून कार्यविधि तथा संघीय र प्रदेश सरकारले बनाएका कानून कार्यविधिहरू जो महिला हक हितका लागि उपयोगी छन् तिनीहरूलाई अनुशिक्षणका विषय वस्तु बनाउने ।
- विपद व्यवस्थापन नीति बनाउदा, राहत वितरण गर्दा वा अन्य कुनै विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी काम गर्दा महिला तथा लक्षित वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने र पहिलो प्राथमिकतामा राख्ने ।

४.१.४. सेवा प्रवाह

- आगामी दिनमा निर्माणहुने भवन लगायतका भौतिक संरचनाहरू महिला, अपाङ्ग तथा बाल मैत्री बनाउन त्यसको ड्रइङ डिजाइन वाटै विशेष व्यवस्था गर्न र कडाइका साथ कार्यान्वयन गराउन आवश्यक पहल र निर्णय गाउँपालिकाले गर्ने ।
- महिला तथा लक्षित समूदायलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी परम्परागत भए सुधारिएको र आधुनिक उर्जा जस्ले कामलाइ सजिलो र समयलाइ बचत गराउँछ त्यस्ता शिर्षकहरूमा बजेट विनियोजन गरी आवश्यक क्रियाकलापहरू नियमित रूपमा सञ्चालन गर्ने ।
- गर्भवती महिलाहरूलाई जोखीमयूक्त तथा खतरायूक्त कामहरू नलागाउने भनिएपनि कस्ता कामले जोखीम बढ्छ र कस्ता काम गर्भका लागि खतरा हुन्छन् भन्ने बारेमा जानकारी नभएको हुनाले स्वास्थ्य शाखाले आवश्यक योजना बनाइ अनुशिक्षण गर्ने ।
- सार्वजनिक भवनहरू तथा कार्यालयहरूमा संभव भए सम्म स्थायी प्रकृतिको र तत्काल कक्षको अभाव भएमा पर्दा मात्र राखेर भएपनि स्तनपान कक्षको व्यवस्था तत्काल गर्ने ।
- विपन्न लक्षित वीमा कार्यक्रमलाई विस्तार गरी सबै नागरिकका पहुँचमा पुर्याउने ।
- महिला केन्द्रित रोगहरू स्तन क्यान्सर, आडखस्ने तथा पाठेघर सम्बन्धी अन्य रोगहरूको बारेमा अपनाउनु पर्ने पूर्व सावधानीका बारेमा नियमित रूपमा अनुशिक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

- विद्यालय जाने उमेर भएका बालाबालिकाहरू यदि विद्यालय नगएका भए तत्काल पठाउने बातावरण बनाउने तथा उत्प्रेरीत गर्ने । त्यसका लागि स्वास्थ्य शाखा वडा कार्यालय र नजिकको विद्यालय एवम गाउँपालिकाको शिक्षा शाखाले जिम्मा लिने ।
- गाउँपालिका भित्रका निराक्षर व्यक्ति हरुका लागि साक्षर बनाउने विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने
- विद्यालयहरूमा दिवाखाजा, सफा पीउने पानी, किशोरीहरूको लागि सेनिटरी प्याड छात्र, छात्रा तथा यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकहरूका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय आदिको व्यवस्था भए नभएको र प्रयोग कसरी भइरहेको छ भन्ने बारे नियमिति अनुगमन गरी रिपोर्टिङ गर्ने प्रणालीको विकास गर्ने ।
- स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारमा जाने सबै गाउँपालिकावासीहरूका नियमित रूपमा बजेट विनियोजन गरी आवश्यक तालिम प्रदान गर्ने ।
- लक्षित समुदायको लागि लोकसेवा पूर्वतयारी कक्षा संचालन गर्ने ।
- स्थानीय बजार केन्द्रहरूमा सूफत मूल्यका सहकारी पसलहरू स्थापना गर्नका लागि आवश्यक क्षमता विकास एवम भौतिक संरचना निर्माणमा सहयोग गरेर सहज र सरल ढंगले वस्तु तथा सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यक पहल गर्ने ।

४.१.५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व

- नियमित रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई, हरेक योजनाको सार्वजनिक परीक्षण र वार्षिक रूपमा सामाजिक परीक्षण हुने गरेकोमा यसलाई लैससासको दृष्टिकोणबाट समेत छुट्टै एजेन्डा राखेर छलफल तथा विश्लेषण गर्ने ।
- गाउँपालिकाका सबै कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूका लागि आचार संहिता तयार गरी तत्काल कार्यान्वयनमा ल्याउने । जनप्रतिनिधिहरूको आचार संहिता तयार भएको भएपनि सबै जनप्रतिनिधिलाई थाहा नभएको हुँदा त्यसको कार्यान्वयन लागि फ्लेक प्रिन्ट बनाइ गाउँपालिका अध्यक्ष उपाध्यक्षको कार्यकक्ष एवम सबै शाखाहरूमा राख्ने ।
- गाउँपालिकाको वेभसाइड नियमित रूपमा अद्यावधिक गर्ने र हाल सम्म भएका गतिविधिहरू अद्यावधिक गर्ने ।
- गाउँपालिकाका सबै जनप्रतिनिधिहरूको वैयक्तिक विवरण सहितको विवरण वेभसाइडमा राख्ने ।
- अनुगमन समितिले अनुगमन गर्दा प्रयोग गर्ने अनुगमन फारममा लैससासको आधारमा समेत हेर्ने व्यवस्था गर्ने ।

४.२. सूचक अनुसार प्रासाङ्क विवरण

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाले गरेको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको १०० वटा सूचकभित्र रहेर स्व-परीक्षण गरेको थियो जसमा मूल सूचक ५ वटा उपसूचक २२ रहेका थिए, जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

प्रत्येक सूचकमा प्रासाङ्क विवरण

क्र स	सूचक नं	प्रासाङ्क	क्र स	सूचक नं	प्रासाङ्क	क्र स	सूचक नं	प्रासाङ्क
१	१.१.१	०.०	३५	२.४.३	०.५	६९	४.३.१	१.०
२	१.१.२	०.०	३६	२.४.४	१.०	७०	४.३.२	०.५
३	१.१.३	०.०	३७	२.५.१	०.५	७१	४.३.३	१.०
४	१.१.४	०.०	३८	२.५.२	०.५	७२	४.३.४	०.५
५	१.१.५	०.०	३९	२.५.३	०.०	७३	४.४.१	०.५
६	१.१.६	१.०	४०	२.५.४	१.०	७४	४.४.२	१.०
७	१.१.७	०.०	४१	३.१.१	०.५	७५	४.४.३	०.०
८	१.१.८	०.०	४२	३.१.२	०.५	७६	४.४.४	०.५
९	१.२.१	०.५	४३	३.१.३	१.०	७७	४.५.१	१.०
१०	१.२.२	०.०	४४	३.१.४	१.०	७८	४.५.२	०.०
११	१.२.३	१.०	४५	३.१.५	०.५	७९	४.५.३	०.०
१२	१.२.४	०.५	४६	३.१.६	०.५	८०	४.५.४	०.०
१३	१.२.५	०.०	४७	३.१.७	०.०	८१	५.१.१	१.०
१४	१.२.६	०.०	४८	३.१.८	०.०	८२	५.१.२	०.०
१५	१.२.७	०.५	४९	३.२.१	१.०	८३	५.१.३	०.०
१६	१.२.८	१.०	५०	३.२.२	०.०	८४	५.१.४	०.०

क्र स	सूचक नं	प्रासाङ्क	क्र स	सूचक नं	प्रासाङ्क	क्र स	सूचक नं	प्रासाङ्क
१७	१.३.१	०.५	५१	३.२.३	०.५	८५	५.२.१	१.०
१८	१.३.२	०.५	५२	३.२.४	०.५	८६	५.२.२	१.०
१९	१.३.३	०.०	५३	३.३.१	०.५	८७	५.२.३	०.५
२०	१.३.४	०.५	५४	३.३.२	०.५	८८	५.२.४	०.५
२१	२.१.१	०.५	५५	३.३.३	०.०	८९	५.३.१	१.०
२२	२.१.२	०.५	५६	३.३.४	०.०	९०	५.३.२	१.०
२३	२.१.३	१.०	५७	३.४.१	०.०	९१	५.३.३	०.५
२४	२.१.४	०.५	५८	३.४.२	०.०	९२	५.३.४	०.०
२५	२.२.१	०.०	५९	३.४.३	०.०	९३	५.४.१	१.०
२६	२.२.२	०.५	६०	३.४.४	०.५	९४	५.४.२	०.५
२७	२.२.३	०.०	६१	४.१.१	०.०	९५	५.४.३	०.५
२८	२.२.४	०.५	६२	४.१.२	०.०	९६	५.४.४	०.५
२९	२.३.१	०.५	६३	४.१.३	०.०	९७	५.५.१	१.०
३०	२.३.२	०.५	६४	४.१.४	१.०	९८	५.५.२	०.०
३१	२.३.३	०.५	६५	४.२.१	०.५	९९	५.५.३	०.०
३२	२.३.४	०.५	६६	४.२.२	०.०	१००	५.५.४	०.०
३३	२.४.१	१.०	६७	४.२.३	१.०	जम्मा प्रासाङ्क		४२.५
३४	२.४.२	०.५	६८	४.२.४	०.०			

२२ वटा उप सूचकका आधारमा प्रासाङ्क विवरण

क्र.स.	उप- सूचकहरु	पूर्णाङ्क	सूचकहरुको संख्या			कुल प्रासाङ्क
			"०" आएका	"०.५" आएका	"१" आएका	
१	नीति र कानूनमा समावेशिता/ सहभागिता	८	७	०	१	१.०

क्र.स.	उप- सूचकहरु	पूर्णाङ्क	सूचकहरुको संख्या			कुल प्रासाङ्क
			"०" आएका	"०.५" आएका	"१" आएका	
२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	३	३	२	३.५
३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१	३	०	१.५
४	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	०	३	१	२.५
५	कार्यप्रणाली समावेशी	४	२	२	०	१.०
६	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	०	४	०	२.०
७	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	०	२	२	३.०
८	तथ्याङ्क सडकलन तथा व्यवस्थापन	४	१	२	१	२.०
९	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	२	४	२	४.०
१०	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	१	२	१	२.०
११	कानूनी साक्षरता	४	२	२	०	१.०
१२	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३	१	०	०.५
१३	पूर्वाधार विकास	४	३	०	१	१.०
१४	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	२	१	१	१.५
१५	शिक्षा कार्यक्रम	४	०	२	२	३.०
१६	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	१	२	१	२.०
१७	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	३	०	१	१.०
१८	सुशासन	४	३	०	१	१.०
१९	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	०	२	२	३.०
२०	सूचना तथा संचार	४	१	१	२	२.५
२१	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	०	३	१	२.५

क्र.स.	उप- सूचकहरु	पूर्णाङ्क	सूचकहरुको संख्या			कुल प्रासाङ्क
			"०" आएका	"०.५" आएका	"१" आएका	
२२	समन्वय र सम्बन्धविस्तार	४	३	०	१	१.०
	जम्मा	१००	३८	३९	२३	४२.५

५ वटा मूल सूचकको प्रासाङ्क विवरण

क्र.स.	मूल सूचकहरु	पूर्णाङ्क	सूचकहरुको संख्या			कुल प्रासाङ्क	प्रतिशत	नतिजा
			"०" आएका	"०.५" आएका	"१" आएका			
१	नीति कानून योजना	२०	११	६	३	६.०	३०%	कमजोर
२	संस्थागत व्यवस्था	२०	३	१३	४	१०.५	५३%	सामान्य
३	मानवसंसाधन तथा क्षमता विकास	२०	८	९	३	७.५	३८%	कमजोर
४	सेवा प्रवाह	२०	९	५	६	८.५	४३%	सामान्य
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	७	६	७	१०.०	५०%	सामान्य
	जम्मा	१००	३८	३९	२३	४२.५	४२.५%	सामान्य

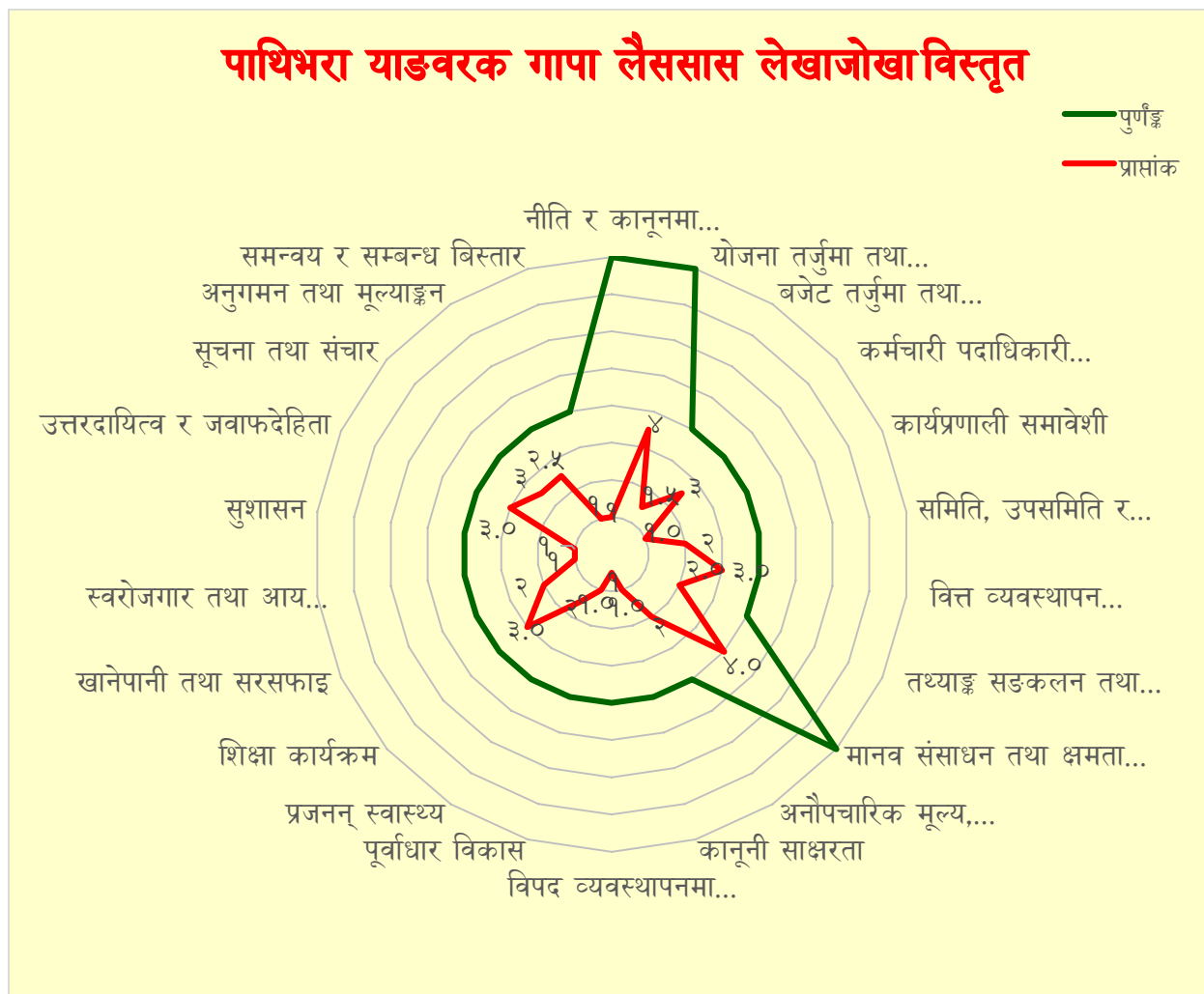
माथि उल्लेखित विवरणले पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था नीति कानून योजना र मानव संसाधन तथा क्षमता विकासमा "कमजोर", रहेको छ भने संस्थागत व्यवस्था, सेवा प्रवाहमा र सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा "सामान्य" नतिजा प्राप्त गरेको छ । यो गाउँपालिकाको ३८% सूचकहरुमा "०" अंक आएको छ भने ३९% सूचकहरुमा "०.५" र २३% सूचकहरुमा "१" अंक आएको छ । समग्रमा ४२.५% अंक प्राप्त गरेको यो गाउँपालिकाको वर्तमान अवस्था लैससासका दृष्टिकोणले "सामान्य" रहेको छ ।

४.३. प्रासाङ्क अनुसारको रेखाचित्र

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको नतिजालाई माकुरी जालो चित्र (Spider Diagram) र स्तम्भ चित्र (Bar Diagram) गरी २ प्रकारका

रेखाचित्रहरूमा निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ । सामान्यतया रेखा चित्रको २ वटा अर्थ रहने गर्दछ पहिलो यो पढ्न लेख्न नजान्ने हरुका लागि पनि आफ्नो नतिजा के रहेछ भनेर हेर्न सहयोग पुर्याउछ भने दोश्रो यो कार्यालयमा प्रिन्ट गरेर राख्न अथवा प्रस्तुतीकरण गर्न सहज हुने भएको ले यसको प्रचलन वढेको छ

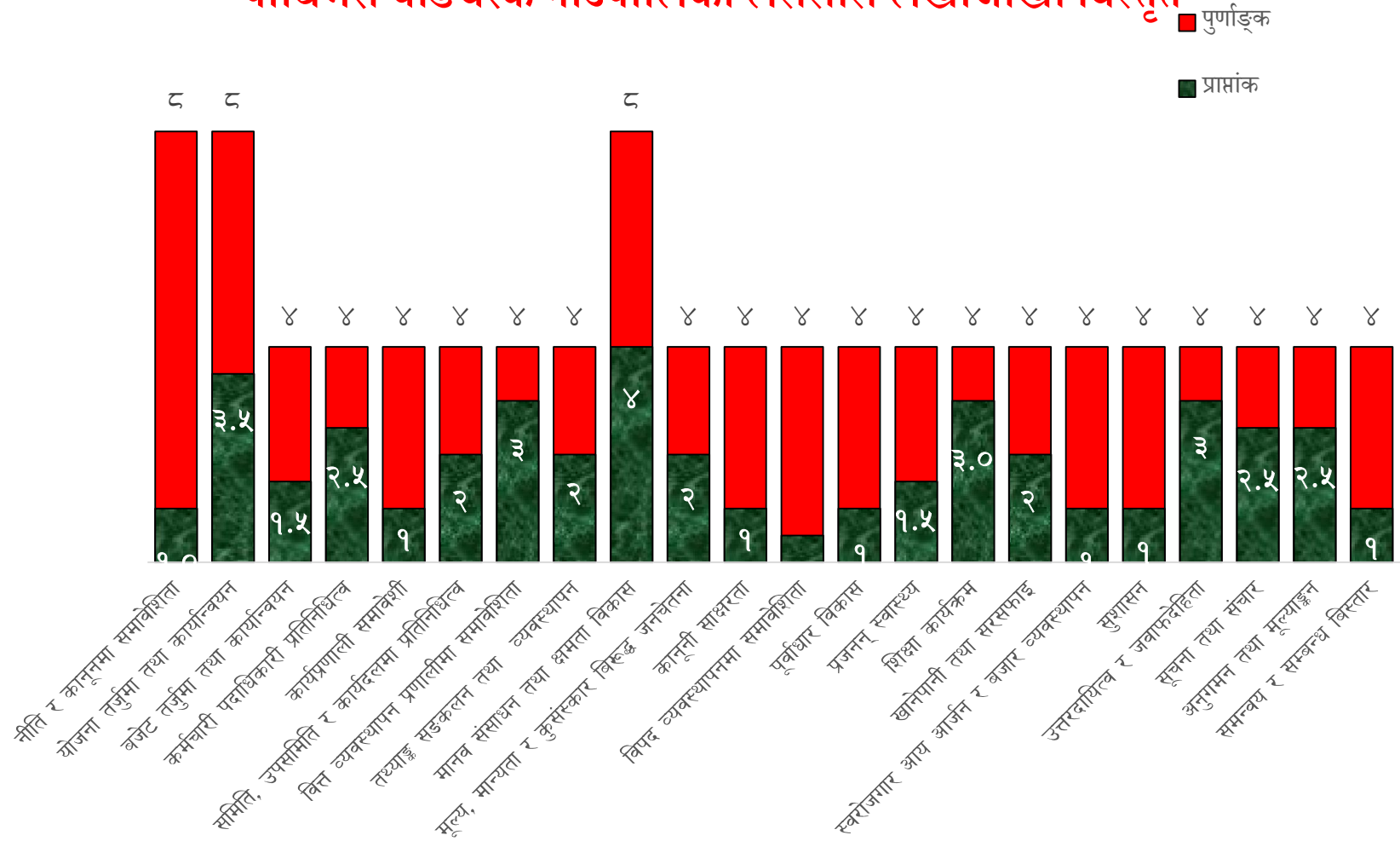
४.३.१. उपसूचकहरूको माकुरीजालो चित्र

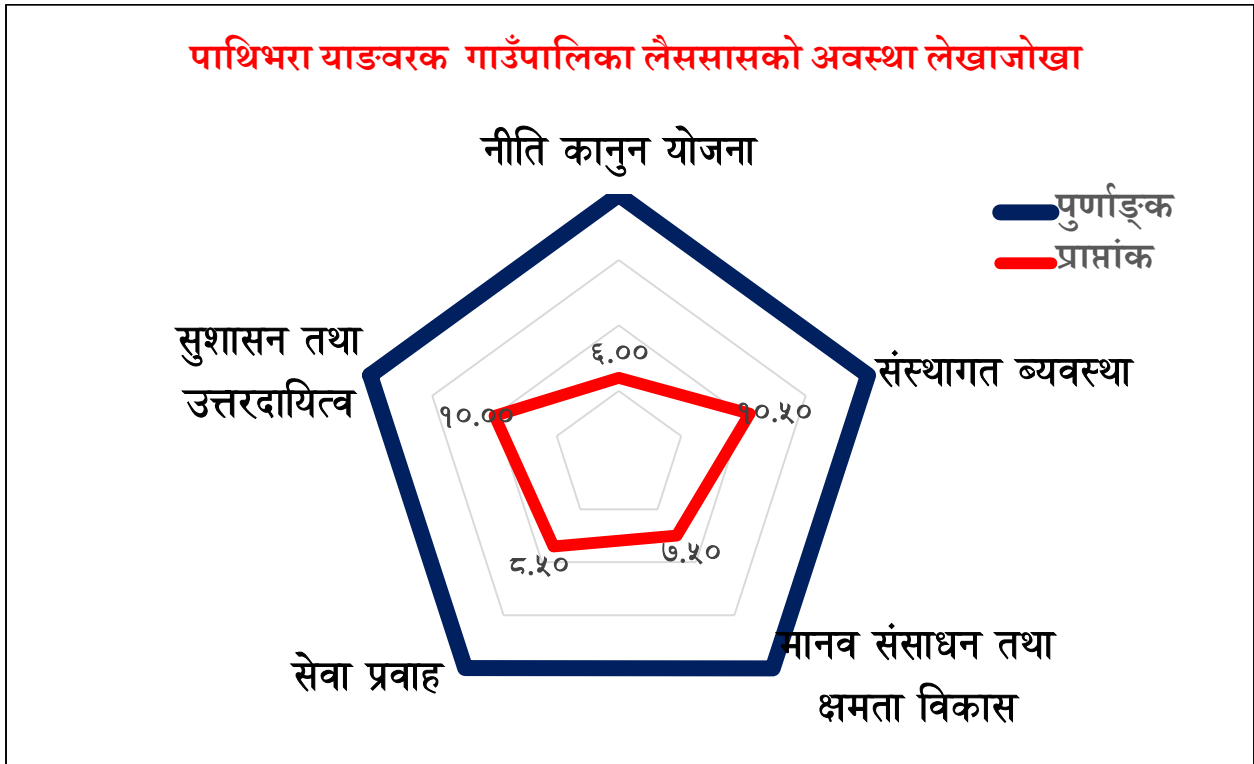
४.३.२. उपसूचकहरूको स्तम्भ चित्र

२२ वटा उपसूचकहरूको माकुरी जालो चित्रले समग्रतामा हेर्न सहज बनाएको छ तर त्यसमा हरेक उपसूचकको नजिता हर्न धेरै भएको हुनाले केही असहज हुनसक्छ भन्ने कुरालाई मध्यनजर गरी यसलाई स्तम्भ चित्र मार्फत पनि निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएकोछ

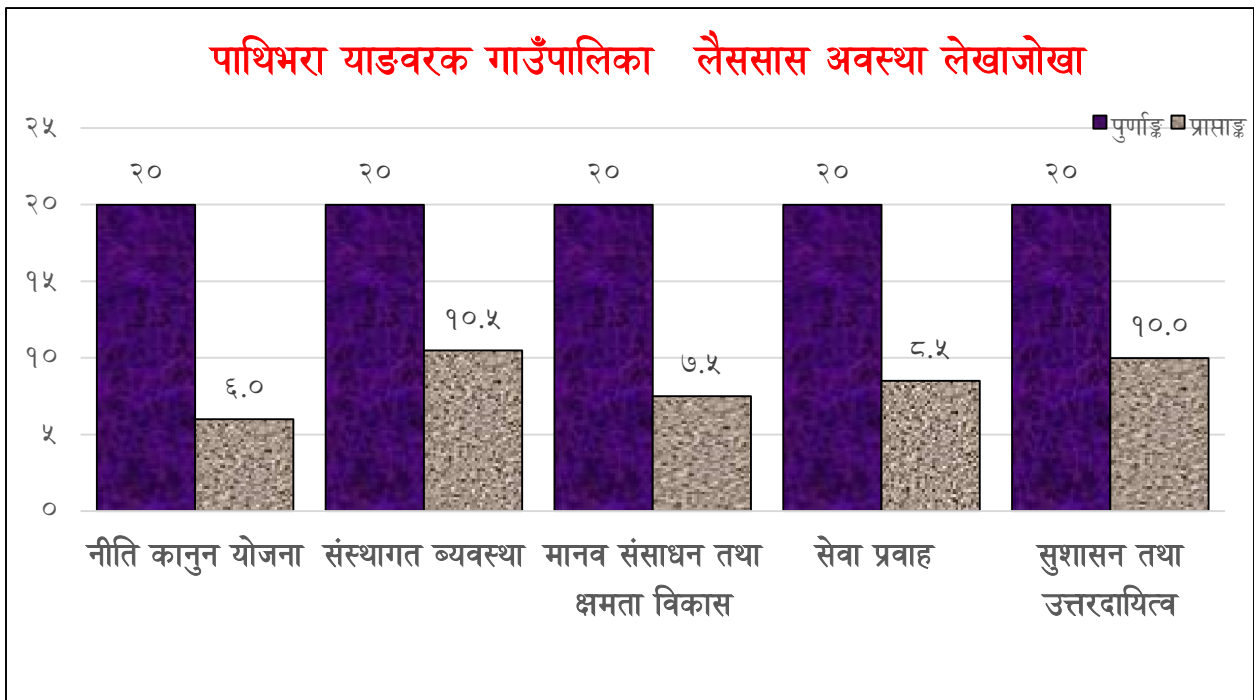
पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका लैससास लेखाजोखा विस्तृत

४.३.३. मूल सूचकहरुको माकुरीजालो चित्र

४.३.४. मूल सूचकहरुको स्तम्भ चित्र

४.४. सवलता र दुर्बलताको विश्लेषण

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण पश्चात यो पालिकाको लैससास दृष्टिकोणबाट मूल सूचकमा आधारीत रहेर सवलता र दुर्बलताको विश्लेषण गरिएकोछ । जसलाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएकोछ ।

वलियो (सवल पक्ष) Strength	कमजोर (दुर्बल पक्ष) Weakness	अवसर (Opportunity)	चुनौती (Threat)
क.नीतिकानून योजना			
<p>१. गाउँपालिकाको वार्षिक कार्यक्रम मा महिला तथा लक्षित विकास कार्यक्रमहरु प्रसस्त रुपमा राखेको</p> <p>२. गाउँपालिकाको योजना महिला वालवालिका पिछडिएको वर्ग क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरि बनेको</p> <p>३. गापामा विभिन्न क्षेत्रगत कानूनहरुको निर्माण भएको र यसले नीतिगत रुपमा लैससास लाई सम्बोधन गरेको ।</p> <p>४. योजना तर्जुमा दिगदर्शन तयार भएको जसमा लैससासका प्रावधानहरुलाई स्पष्टरुपमा समावेश गरिएको ।</p>	<p>१. गाउँपालिकाको पार्श्व चित्र तथा आवधिक योजना तयार भएको तर पर्याप्त प्रयोगमा नआएको ।</p> <p>२. गाउँपालिकाले तत्काल लैङ्गिकतथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति निर्माण नभएको ।</p> <p>३. समान कामको समान ज्याला नीति निर्माण र कार्यान्वयन नभएको ।</p> <p>४. महिलाहरुको छुट्टै खण्डिकृत डाटा नभएको ।</p> <p>५. नपाले योजना तर्जुमा तथा अनुगमन मुल्याङ्कनलाई लैससासको चस्माले हेर्ने नगरेको ।</p> <p>६. लक्षित वर्गको पहिचान तथा सुची तयार नभएको ।</p>	<p>१. विभिन्न जातजाती, समुदाय बीच सामाजिक र सांस्कृतिक विविधता रहेकोले सामाजिक समावेशीकरण व्यवहारमा लागु गर्ने उपयुक्त अवसर रहेको ।</p> <p>२. समान कामको समान ज्याला प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरी उल्लेखनीय र दीर्घकालीन सफलता प्राप्त गर्न सकिने</p> <p>३. कानून कार्यान्वयनका आधारमा उत्कृष्ट शाखा तथा वडाहरुलाई पुरस्कृत गरी निर्माण भएका कानूनहरुको</p>	<p>१. छुवाछूत, लैङ्गिक विभेद, पुत्रमोह जस्ता परम्परागत कुमान्यता विरुद्धका नीति नियम कार्यविधि कार्यान्वयन मा जटीलता ।</p> <p>२. मागमा आधारीत अत्याधिक योजनाहरु कार्यान्वयन गर्न र प्राथमिकीकरण नीति बनाउन कठिन</p> <p>३. संघीयता कार्यान्वयनमा स्थानीय तहलाई छुट्टै सरकारको मान्यता पाउन नै कठिन</p>

वलियो (सवल पक्ष) Strength	कमजोर (दुर्बल पक्ष) Weakness	अवसर (Opportunity)	चुनौती (Threat)
<p>५. गाउँपालिकाले वार्षिक समिक्षा प्रतिवेदन तयार गरि लैससासका समग्र लक्ष्य, प्रगति र कार्यान्वयनको दस्तावेजीकरण गरेको ।</p> <p>६. अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण निर्देशिका तयार भएको</p> <p>७. हरेका निकाय तथा समितिहरूमा महिला सहभागिताको लक्षित वर्गको सुनिश्चितता भएको छ ।</p> <p>८. उपभोक्ता समितिहरूमा महिला सहभागिता अनिवार्य गरेको छ ।</p> <p>९. नीति तथा योजनामा कानून कार्यवाही निर्माणमा जनशक्ति उपलब्ध भएको ।</p>	<p>७. लैङ्गिक उत्तरदायि तथा समाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवम परीक्षणलाई बजेट व्यवस्थान नभएको ।</p> <p>८. दीगो विकासको लक्ष्य ५ लाइ तोकेर बजेट विनियोजन नगरिएको</p> <p>९. गाउँपालिका ले आफ्ना निती नियम कार्यविधि योजना जारी गर्नुभन्दा अगाडी लैससास को दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण नगरेको ।</p> <p>१०. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अनुसारको कार्यविधि तयार गर्नु पर्ने ।</p> <p>११. विषयगत समिति सकृय नभएको ।</p>	<p>व्यावहारिक पक्षको अध्यन विश्लेषण गर्ने सकिने ।</p> <p>४. आवश्यक पर्ने कानून नीति नीयम आफै बनाउन सकिने</p> <p>५. लक्षित वर्गका कार्यक्रम सञ्चालनका लागि गैसस को सहयोग प्राप्त गर्न सकिने ।</p> <p>६. युवा कर्मचारीको बाहुल्यता रहेको यो गाउँपालिकामा युवा जोस र जाँगरलाई पालिकाको सर्वाङ्गिण हितमा प्रयोग गर्न सकिने</p>	
ख. संस्थागत व्यवस्था			
<p>१. कार्यपालिकामा महिला तथा लक्षित वर्गको सहभागिता ५०% भन्दा बढी भएको ।</p>	<p>१. लक्षित तथा गरीवको अद्यावधिक खण्डिकृत तथ्याङ्क पालिकामा नभएको</p>	<p>१. महिला तथा लक्षित वर्गका कार्यक्रममा महिला तथा लक्षित वर्गवाटै सञ्चालन गर्न सकिने ।</p>	<p>१. गरीवी मापनका सूचकहरु निर्माण गर्न ।</p>

वलियो (सवल पक्ष) Strength	कमजोर (दुर्वल पक्ष) Weakness	अवसर (Opportunity)	चुनौती (Threat)
<p>२. गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारी मध्ये ५०% भन्दा बढी महिला कर्मचारी भएको ।</p> <p>३. महिला तथा लक्षित वर्गका लागि जिविकोपार्जन सशक्तिकरण, आवाज सशक्तिकरण तथा विभेदजन्य नीति नियम परिवर्तनका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरेको ।</p> <p>४. महिला बालबालिका जेष्ठ नागरिक शाखा स्थापना र संचालन भएको</p> <p>५. बेरोजगारहरूको खण्डिकृत डाटा अद्यावधिक भएको ।</p> <p>६. स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमितिहरूको मुख्य पदमा महिला सहभागिता सुनिश्चित गरेको</p> <p>७. लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना भइ बजेटको व्यवस्था समेत भएको</p> <p>८. सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राही हरूको अभिलेख</p>	<p>२. उपभोक्ता समितिहरूमा भएका छलफलमा लैससासका विषयमा छलफल हुने नगरेको</p> <p>३. योजना तर्जुमा प्रकृत्यामा लैससासको दृष्टिकोणबाट विश्लेषण हुने नगरेको</p> <p>४. गाउँपालिकामा लैङ्गिक डेक्सको स्थापना नभएको ।</p> <p>५. महिला पुरुष विचको असमानता हटाउन तथा समाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि निश्चित कार्यनीति नरहेको ।</p> <p>६. कार्यालयमा हुनसक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको आचारसंहिता बनाएर लागु नभएको ।</p> <p>७. गाउँपालिकामा पार्श्वचित्र निर्माण भएको तर त्यसको hard copy पर्याप्त नभएको र soft copy पनि नभएको ।</p> <p>८. गाउँपालिकाका अधिकांश नीति कानुन कार्यविधि तथा</p>	<p>२. लक्षित वर्गको खण्डिकृत डाटा बाट विभिन्न दातृ निकायहरूबाट कार्यक्रम प्राप्त गर्न सकिने ।</p> <p>३. महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा मार्फत विस्तृत कार्ययोजना बनाई कार्ययोजना बनाउन सकिने ।</p> <p>४. गाउँपालिका अन्तरगतका सबै कार्यालयहरूमा महिला हिंसा लेङ्गिक विभेद हुन नदिनका लागि लैङ्गिक आचार संहिता निर्माण गरी प्रयोग गर्न सकिने ।</p>	<p>२. घरभित्रको विना पारिश्रमिकको कामको मूल्याङ्कन गर्न ।</p> <p>३. निर्माण भएका कानून कार्यविधि कार्यान्वयन गर्न ।</p>

वलियो (सवल पक्ष) Strength	कमजोर (दुर्बल पक्ष) Weakness	अवसर (Opportunity)	चुनौती (Threat)
व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अद्यावधिक गरेको ।	जनप्रतिनिधिहरू (गाउँ सभा सदस्य)को विवरण समेत वेवसाइडमा अपलोड नभएको ।		
ग. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास			
<p>१. पदाधिकारी तथा कर्मचारी लैससास सम्बन्धि सचेत रहेको ।</p> <p>२. लक्षित वर्गको क्षमता विकासका लागि बजेट विनियोजन गरेको ।</p> <p>३. प्रत्येक वडामा मेललिपाप केन्द्र स्थापनका लागि सुरुवात गरेको ।</p> <p>४. महिला हिंसा विरुद्ध बजेट व्यावस्था तथा कार्यान्वयन भएको ।</p> <p>५. बाल तथा अपाङ्गता एवम महिला डेक्सको व्यवस्था ।</p> <p>६. गाउँपालिकामा मानव संसाधन विकास शाखाको व्यवस्था भएको</p> <p>७. विपद व्यवस्थापन कोष परिचालनमा नीति तथा कार्यविधि निर्माण भएको</p>	<p>१. वडास्तरमा महिला कानुनी सचेतना सम्बन्धी कृयाकलापहरू नभएको</p> <p>२. स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी हरुलाई कानुनको मस्यौदा तर्जुमा तथा प्रकृयाका वारेमा अभिमुखी करण नभएको</p> <p>३. महिला हिंसा विरुद्ध सुन्य सहनशीलताको कुरा मुखले गरेपनि नीति तथा व्यवहारमा नदेखिएको</p> <p>४. लैङ्गिक हिंसा मुक्त पालिका घोषणा हुन नसकेको</p> <p>५. कर्मचारीहरूलाई पछिल्लो समय निर्माण भएका कानुन कार्यविधिहरूका वारेमा नियमित अभिमुखीकरण हुन नसकेको</p>	<p>१. यो गाउँपालिकाका जन प्रतिनिधिहरू लैससास प्रति संवेदनशील ज्ञात रहेको हुनाले आवश्यक नीति नियम बनाउन सकिने</p> <p>२. बालमैत्री लैङ्गिक मैत्री अपाङ्ग मैत्री जस्ता विकास मोडलहरू सञ्चालन गर्न सकिने ।</p> <p>३. लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाउँ घोषणा गर्न सकिने ।</p>	<p>१. समाजमा जरा गाडेर वसेको सामाजिक कुरीतिहरू (जातीगत छुवाछूत, घरेलु हिंसा) को अन्त्यका लागि विभिन्न कार्यक्रम हरु सञ्चालन गर्न</p> <p>२. मोबाइल को दुरुपयोग र बाल बालिकाको उमेरमा नै व्यापक प्रयोगले बालविवाह अवैध वच्चा जन्माउने तथा परिपक्व उमेरमा पुग्दा सम्बन्ध विच्छेद जस्ता हुने संभावना बढ्दै गएको ।</p>

वलियो (सवल पक्ष) Strength	कमजोर (दुर्बल पक्ष) Weakness	अवसर (Opportunity)	चुनौती (Threat)
	<p>६. लैङ्गिक संवेदनशिल भाषाको जानकारी तथा प्रयोग नभएको</p> <p>७. लक्षित वर्गको सरकारी जागीर प्रवेशका लागि लोकसेवा पुर्व तयारी कक्षा संचालन नभएको ।</p>		
घ. सेवा प्रवाह			
<p>१. उमेर पुगेका सबै वालवालिकाहरू विद्यालय भर्ना भएका ।</p> <p>२. सबै विद्यालयमा महिला पुरुष शौचालय तथा हात धुने व्यवस्था भएको ।</p> <p>३. निशुल्क प्रसुती सेवा, नवजात शिशुका लागि न्यानो झोला, तथा सुत्केरी का लागि सुत्केरी पोषण आहार ।</p> <p>४. भौतिक पुर्वाधारका सबै डिजाइन हरूमा लैससासाका प्रावधानहरू समेट्ने गरिएको ।</p> <p>५. सुफत मुल्यको सहकारी पसलहरू संचालन भएको</p>	<p>१. दक्ष श्रमिकहरूको अभाव (सिकर्मी डकर्मी प्लम्बिड)</p> <p>२. सार्वजानिक स्थल तथा कार्यालयहरूमा अधिकांशमा स्तनपान गृह नभएको</p> <p>३. गर्भवती महिला जोखीम तथा खतरा युक्त काममा नलगाउने नीति तयार नभएको</p> <p>४. गाउँपालिकामा फोहोर व्यवस्थापन का लागि विशेष पहल नभएको</p> <p>५. लक्षित वर्गको स्व रोजगार तथा वैदेशिक रोजगारमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकास लागि कार्यक्रमहरू संचालन नभएको</p>	<p>१. स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रमलाई सबै घरधुरीमा पुर्याउन सकिने</p> <p>२. सबै गर्भवती महिलाहरूलाई सुरक्षित रूपमा प्रसुती गराउन सकिने</p> <p>३. विद्यालयहरूमा शैक्षिक तथा अन्य कार्यक्रमहरू समावेश गरी सरकारी विद्यालयमा विद्यार्थीहरूको आकर्षण वढाउन सकिने ।</p> <p>४. सुफत मूल्यका सहकारी पसलहरू स्थापना गरी महिला</p>	<p>१. कार्यालयमा पर्याप्त कर्मचारी नभएको र संघीयताको अभ्यासको चरण भएका कारण नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न कठीन</p> <p>२. कृषि प्रति युवा लाई आकर्षित गर्न</p>

वलियो (सवल पक्ष) Strength	कमजोर (दुर्बल पक्ष) Weakness	अवसर (Opportunity)	चुनौती (Threat)
<p>६. सबै विद्यालयमा किशोरीहरुलाई निशुल्क सेनिटरी प्याड वितरण गरेको</p> <p>७. साक्षार गाउँपालिका घोषणा भएको</p> <p>८. प्रजनन स्वास्थ्य एड्स क्यान्सर र आड खस्ने लगायतका विषयहरुमा स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रम संचालन गरेको ।</p>	<p>६. विपन्न तथा लक्षित वर्गको स्वास्थ्य बीमा नभएको, नीति निर्माण नभएको</p> <p>७. पुर्वाधार विकासमा महिला लक्षित तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा लेङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक हरुका लागि विशेष व्यवस्था सहितको ड्रइड डीजाइन तथा कार्यान्वयन नभएको ।</p>	<p>तथा लक्षित वर्गलाई प्रत्यक्ष राहात दिन सकिने</p>	
ड. सुशासन तथा उत्तरदायित्व			
<p>१. संघीय र प्रदेश सरकारका नीति नियम कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा गाउँपालिका सहकार्य समन्वय गरेको</p> <p>२. लक्षित वर्गको उपस्थितिमा लक्षित वर्गका आगामी योजना तथा सम्पन्न योजनाका बारेमा छलफल हुने गरेको ।</p> <p>३. समावेशिता सम्बन्धि कार्यक्रमहरु नीयमित रुपमा रेडियो</p>	<p>१. लैससास सम्बन्धि सरोकारवाला निकाय विच संयन्त्र निर्माण नभएको तथा साथै अनुशिक्षण नभएको</p> <p>२. योजना तथा कार्यक्रमको लैससाका प्रावधानका आधारमा अनुगमन मुल्याङ्कन हुने नगरेको</p> <p>३. गाउँपालिकाको छापा प्रकाशन अन्तरगत बुलेटीन नभएको ।</p> <p>४. गाउँपालिकाको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा लक्षित</p>	<p>१. संघीय तथा प्रदेश सरकार संग समन्वयमा आर्थिक सामाजिक मानवीय तथा भौतिक विकासका कामहरु गर्न सकिने ।</p> <p>२. कृषि प्रदान गाउँ भएको हुनाले कृषि प्रवर्द्धन र कृषकहरुलाई सम्मानित गरि व्यावसायि किकरणलाई जोड दिन सकिने</p> <p>३. अनुगमन मुल्याङ्कन लाई सहजै कार्यान्वयन गर्न सकिने सबै गाउँ वडा सम्म सडक संजाल भएको</p>	<p>१. सामाजिक संजाल मार्फत हुन सक्ने भ्रमहरु चिर्नका लागि आवश्यक प्रविधि र जनशक्ति व्यवस्थापन गर्न ।</p> <p>२.</p>

<p>वलियो (सवल पक्ष) Strength</p>	<p>कमजोर (दुर्वल पक्ष) Weakness</p>	<p>अवसर (Opportunity)</p>	<p>चुनौती (Threat)</p>
<p>पत्रपत्रिकाहरुमा प्रकाशन प्रशारण हुने गरेको ।</p> <p>४. गाउँपालिकाले नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई मार्फत कार्यक्रमको सार्वजनिक गरेको ।</p> <p>५. सार्वजनिक लेखापरीक्षण सामाजिक परीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाईमा लक्षित समुहलाई प्रश्न राख् दिने र छलफल गर्ने गरेको</p> <p>६. गाउँपालिकाले जनप्रतिनिधिहरुको आचारसंहिता निर्माण गरि अनुशासनमा बाँधिएको ।</p> <p>७. बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम छापा प्रकाशन तथा वेभसाइड मार्फत नीयमित रूपमा सार्वजनिक गरेको</p> <p>८. गाउँपालिकाले सबै नागरिकहरुलाई सुचनाको पहुँच पुर्याएकोछ ।</p>	<p>कार्यक्रम उपर छलफल हुने नगरेको ।</p> <p>५. नीति नियम ऐन कानुन कार्यविधि तयार गरिएको तर राजपत्रमा प्रकाशन नभएको ६. कर्मचारीहरुको लागि आचार संहिता निर्माण नभएको ।</p>	<p>ले आवश्यक जुनसुकै समयमा पनि अनुगमन गर्न सकिने ।</p> <p>४. अन्तराष्ट्रिय प्रतिवद्धता तथा महासन्धीहरुका वारेमा जनप्रतिनिधिहरु ज्ञात रहेको हुनाले आवश्यक कानुन निर्माण गर्न तथा बजेट विनियोजन गर्न</p>	

उल्लेखित तालिकाले देखाए अनुसार पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका मा सवल पक्षहरु प्रसस्त रहेकाछन । युवा कर्मचारीको वाहुल्यता परिपक्व जनप्रतिनिधि गाउँपालिका अध्यक्ष केशर कुमार सुब्बाको सूझबुझपूर्ण नेतृत्वले गर्दा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशी मैत्री गाउँपालिका वनाउनका लागि लामो समय नलाग्ने देखिन्छ । उल्लेखित सूचकहरुमा प्राप्ताङ्क हेर्दा हाल प्राप्त भएको ४२.५ प्रतिशत अंक लाई विना बजेट नै ५५ प्रतिशत सम्म पुर्याउन सकिने देखिन्छ जसका लागि यो तालिका ले देखाएका सवल पक्ष र अवसर हरुको भरपुर उपयोग हुन जरूरी छ ।

४.५. लैससास विकास कार्ययोजना

लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको लैससाको वर्तमान अवस्था छर्लङ्ग देखाएको छ । यही अवस्थामा आगामी दिनमा कुन कुरालाई प्राथमिकतामा राखेर जानु पर्छ भन्ने बारेमा पनि एउटा मार्ग चित्र तयार गरेको छ जसको आधारमा आगामी वर्षको लागि र केही योजनाहरु निरन्तर सञ्चालन गर्ने गरी ५ वटा मूल सूचकमा आधारित भएर लैससास विकास कार्ययोजना तयार गरिएको छ । जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ ।

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
क. नीतिकानून योजना								
१.१.१.स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्य दिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषय वस्तु र शब्द	०.०	१. गापाले कानून मस्यौदा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले उपयुक्त भए नभएको हेर्नका लागि कार्यटोली निर्माण गर्ने र त्यसको सिफारिस का आधारमा मस्यौदा तयार गर्ने	विधायन समिति / कर्मचारी प्रशासन शाखा	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	निरन्तर		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
चयन समावेशी र सहभागिता मूलक हुने गरे/नगरेको ।								
१.१.२.स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरे/नगरेकोको ।		०.०	१. गापाले जारी गर्ने प्रत्येक नीति कानून कार्यविधि जारी गर्नु भन्दा पहिले कार्यपालिकाको बैठकमा मस्यौदा प्रस्तुत गर्दा लैससास का दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको लेखा जोखा गर्ने	महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक तथा /	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७९ असार मसान्त	√
१.१.३.स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भए/नभएको ।		०.०	१. गापाले तयार गर्ने सबै नीति कानून कार्यविधि तथा योजनाहरूमा लैससास विकास सम्बन्धी विषयहरू अनिवार्य रूपमा समावेश गर्ने ।	विधायन समिति / कर्मचारी प्रशासन शाखा	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७९ असार मसान्त	√
१.१.४.महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक को समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास		०.०	१.कानून तथा कार्यविधिमा यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकलाई अनिवार्य	विधायन समिति / कर्मचारी	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७९ असार मसान्त	√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
परीक्षण गर्ने अलगगै नीतिहरु छुन् । छैनन् ? स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको		समावेश गर्ने र महिला पुरुष समविकासका लागि आवश्यक नीति निर्माण गर्ने	प्रशासन शाखा					
१.१.५. स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरु तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको / नराखिएको ।	०.०	१.गापाले जारी गर्ने प्रत्येक नीति कानून कार्यविधिमा महिला लक्षित वर्गमा हुने विभेदजन्य प्रावधान राख्नका लागि स्थायी प्रकृतिको कार्यदल निर्माण गर्ने ।	महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक तथा /	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७९ असार मसान्त		√
१.१.७.स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहे । नरहेको ।	०	१. महिला पुरुष लैङ्गिक तथा यौनिक अल्प संख्यक हरुका को रोजगार प्रवर्द्धन कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	विधायन समिति / कर्मचारी प्रशासन साखा	सभा / कार्यपालिका	गापाकार्यालय	२०७८ चैत्र मसान्त		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्ग		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
१.१.८. स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवि उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको	०	१. आप्रवासी कामदार आउन सक्ने संभावना भएकोले सो सम्बन्धी कानून निर्माण गरेर आवश्यकता अनुसार कार्यान्वयन गर्ने	विधायन समिति / कर्मचारी प्रशासन शाखा	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७९ असार मसान्त		√
१.२.१. आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरे/नगरेको ।	०.५	१. आवधिक योजना मा भएकोले आगामी वर्षको बजेट निर्माण गर्दा त्यसैको आधारमा गर्ने	योजना शाखा/	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७८ चैत्र मसान्त		√
१.२.२. गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे । नगरेको ।	०.	१. आगामी वर्षको वार्षिक कार्यक्रम तय गर्दा लक्षित वर्गहरुको लागि आवश्यक र निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने ।	योजना शाखा	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७८ चैत्र मसान्त		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
१.२.४. योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने गरे/नगरेको । ।	०.५	१. व्यवहारिक आवश्यकता (कार्यवोझ कम सरलता र समय बचत) । २. रणनीतिक आवश्यकता (स्थिति परिवर्तन गर्ने शिक्षा नेतृत्व सीप रोजगारी) सम्बन्धी कार्यक्रम राख्ने	वडा समिति र वडा सचीव	वडा कार्यालय/ कार्यपालिका	वडा समिति र वडा सचीव/ योजना अधिकृत	२०७८ फागुन मसान्त		√
१.२.५. योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए। नगरिएको ।	०	१. समुदाय स्तरमा योजना तर्जुमा गर्दा लक्षित वर्गका छुट्टा छुट्टै भेला गरि अवस्था विश्लेषण र आवश्यकता पहिचान गर्ने र प्राथमिकताका आधारमा योजनामा समावेश गर्ने ।	वडा समिति र वडा सचीव	वडा कार्यालय/ कार्यपालिका	वडा समिति र वडा सचीव/ योजना अधिकृत	२०७८ फागुन मसान्त		√
१.२.६. स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो	०.०	१. दीगो विकास लक्षका १७ वटा लक्षका वारेमा गाउँ पदाधिकारी तथा कर्मचारी हरुलाई अभिमुखीकरण गर्ने	महिला बालबालिका शाखा / सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा / सामाजिक विकास शाखा	२०७९ असार मसान्त	लागत साझेदारी	√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे । नगरेको ।		२. दीगो विकास लक्ष "५" लाई स्थानीय करणका लागि लैससास नीति, रणनीति वनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने ।						
१.२.७.स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने । नबनेको ।	०.५	१. आगामी वर्षको वजेट विनियोजनमा लैङ्गिक उत्तरदायी वजेटले निर्धारण गरे अनुसार महिलाहरुको लागि निर्दिष्ट बजेट विनियोजन गर्ने	महिला वालवालिका शाखा / योजना शाखा	गाँउ कार्यपालिका सभा	गाउँ कार्यपालिका	२०७९ असार मसान्त		√
१.३.१.स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे । नरहेको ।	०.५	१. कार्यविधिमा व्यवस्था भएको तर कार्यान्वयन नभएकोले गर्दा अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउने । अनुगमनको सुझाव अनिवार्य रूपमा	योजना शाखा	गाँउ कार्यपालिका /सभा	गाउँपालिका कार्यालय	२०७९ असार मसान्त		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		कार्यान्वयन गर्नु पर्ने गरी निर्णय गर्ने ।						
१.३.२.स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवम परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए/नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.५	१. नियमित रूपमा बजेट विनियोजन गर्ने २. नियमित रूपमा लैससास परीक्षण गर्ने	योजना शाखा / प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	योजना शाखा / प्रशासन शाखा	निरन्तर		
१.३.३.लैससास परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरी सो को कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०	१. लैससास परीक्षण पश्चात कार्ययोजना तयार गरी वार्षिक कार्यक्रममा राख्ने । २.आवश्यक बजेटविनियोजन गर्ने	प्रशासन शाखा , प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सभा / कार्यपालिका	गाउँ कार्यपालिका	२०७९ असार मसान्त		√
१.३.४. स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप	०.५	१. लक्षित समूहको विकास का लागि गाउँपालिका मा निर्णय गरेर निश्चित	महिला बालबालिका शाखा / योजना शाखा	कार्यपालिका /सभा /प्र प अ	महिला बालबालिका शाखा / योजना शाखा	२०७९ असार मसान्त	लागत साझेदारी	

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिए/नगरिएको ।		प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने ।						
ख. संस्थागत व्यवस्था								
२.१.१ स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भए/नभएको ।	०.५	१. संस्थागत जिम्मेवारी दिदा तथा शाखा व्यवस्थापन गर्दा प्रमुखको रूपमा महिला लाई प्राथमिकता दिने ।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	गाउँ कार्यपालिका/	प्रप्रअ /प्रशासन शाखा	निरन्तर		√
२.१.२ स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाती, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिए/नलिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन भए/नभएको	०.५	१. कर्मचारी पदपूर्ति कार्यविधि तयार गर्ने । २. कर्मचारी नियुक्ति गर्दा समानुपातिक समावेशी प्रतिनिधित्व हुने गरी कोटा निर्धारण गर्ने ।	विधायन समिति / कर्मचारी प्रशासन शाखा	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७९ असार मसान्त		√
२.१.४ जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितीकरणमा परेका समुदायलाई	०.५	१. क्षमता विकास कार्यक्रमका सहभागि छान्नको लागि महिला सहभागितालाई सुनिश्चित	लैससास संपर्क व्यक्ति	सामाजिक विकास समिति/कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा / योजना शाखा	२०७८ चैत्र मसान्त		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिए/नलिएको तथा उक्त नीति कार्यान्वयन गरिए/ नगरिएको ।								
२.२.१ महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहे/नरहेको ।		०.०	१. महिला पुरुष समविकास कार्यनीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	महिला बालबालिका जेष्ठ नागरिक शाखा	गाउँ कार्यपालिका /सभा	महिला बालबालिका शाखा / योजना शाखा	निरन्तर	√
२.२.२ स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ। छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरे। नगरेको ।		०.५	१. लैङ्गिक विकास हेर्ने डेस्कको व्यवसाथपन गर्ने । हाल अर्को वाट हेर्दै गरेकोमा छुट्टै डेस्कको व्यवस्था गर्ने ।	प्रशासन शाखा	गाउँकार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०७९ असार मसान्त	√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
२.२.३ स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरे/नगरेको ।	०.०	१. कार्यक्षेत्रमा हुने यौन दुर्व्यवहार, जातीय भेदभाव तथा महिला हिंसाका नियन्त्रण गर्न विशेष आचार संहिता निर्माण गरी तत्काल लागु गर्ने ।	विधायन समिति / कर्मचारी प्रशासन शाखा	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७९ असार मसान्त		√
२२४. योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए/ नभएको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे। नगरेको ।	०.५	१. लैससास कार्यान्वयन समिति गठन गरि परिचालन गर्ने । २. समुदाय स्तरमा योजना तर्जुमा गर्दा अनिवार्य रूपमा अनुगमन गर्ने र सुझाव दिने नीति अवलम्बन गर्ने ।	योजना शाखा	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७९ असार मसान्त		√
२.३.१ स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बच्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी	०.५	१. समिति तथा समुह गठन कार्यविधि निर्माण गर्ने २. कार्यविधिमा महिला तथा बच्चितिकरणमा परेका	प्रशासन शाखा योजना शाखा	सभा / कार्यपालिका	गापा कार्यालय	२०७९ असार मसान्त		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे / नरहेको ।		समुदायको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ३. कडाइका साथ कार्यान्वयन गर्ने						
२.३.३ स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे /नगरेको ।	०.५	१. विभिन्न समिति उपसमिति र कार्यदलले नीतिगत तथा कार्यगत सुझावहरू दिन प्रावधानलाई अनिवार्य गरी फारम तयार गर्ने नै ।	विषयगत समिति प्रमुख	कार्यपालिका	विषयगत शाखा	२०७८ चैत्र मसान्त		√
२.३.४ स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे /नगरेको ।	०.५	१. विभिन्न समिति उपसमिति र कार्यदलले प्रस्तुत गरेका नीतिगत तथा कार्यगत सुझावहरू कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गर्ने ।	विषयगत समिति प्रमुख	कार्यपालिका	विषयगत शाखा	२०७८ चैत्र मसान्त		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
२.४.२	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरे/नगरेको ।	०.५	१. बजेटको व्यवस्था गर्दा उनीहरूका मागमा आधारित भएर गर्ने र संभाव भए सम्म उनीहरू मार्फत नै गराउने नीति अवलम्बन गर्ने	योजना शाखा / प्र प अ	कार्यपालिका / शाखा	कार्यपालिका	२०७८ चैत्र मसान्त	√
२.४.३	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र सञ्चालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था भए/नभएको र सो अनुसार कार्य भए/नभएको	०	१. महिला बालबालिका शाखामा लैङ्गिक डेक्स आवश्यक जनशक्ति अन्य व्यवस्थापनका लागि बजेट व्यवस्थापन गर्ने	योजना शाखा / प्र प अ	कार्यपालिका / शाखा	कार्यपालिका	२०७८ चैत्र मसान्त	√
२.५.१	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधार भूत खण्डिकृत सूचना/ तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ।	०.५	१. वडा तथा वस्तीस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना तथ्याङ्क वार्षिक रुपमा संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने	योजना शाखा / प्र प अ	कार्यपालिका / शाखा	कार्यपालिका	२०७८ चैत्र मसान्त	√
२.५.२	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/	०.५	१. वडा तथा वस्तीस्तरमा आधारभूत खण्डिकृत सूचना तथ्याङ्क संकलन	योजना तथा प्रशासन शाखा	गाउँ कार्यपालिका सभा	गाउँपालिका कार्यालय	२०७८ असार मसान्त	√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरे। नगरेको ।								
२.५.३ स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरे/नगरेको ।		०	१. आगामी वर्षको वजेट तयारीमा पार्श्वचित्रको विवरणलाई अध्ययन गरी खण्डीकृत विवरणका आधारमा योजना तर्जुमा गर्ने ।	योजना शाखा / प्र. प. अ	कार्यपालिका / शाखा	कार्यपालिका	२०७८ चैत्र मसान्त	√
ग. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास								
३.१.१ लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे/नगरेको र छुट्टै शीर्षकमा बजेट विनियोजन भए/ नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए /नआएको ।		०.५	१. लैससास क्षमता विकासका लागि बजेट विनियोजन गर्ने २. लैससास बजेट खर्च कार्यविधि तयार गर्ने	महिला बालबालिका शाखा / योजना शाखा	गाउँ कार्यपालिका गाउँ सभा	गाउँ कार्यपालिका	२०७९ असार मसान्त	√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
३.१.२ स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए/नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरे/नगरेको ।	०.५	१. सवै कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुलाई लैससास सम्बन्धी तालिम नियमित वार्षिक रुपमा प्रदान गर्ने	योजना शाखा महिला बालबालिका शाखा	गाउँ कार्यपालिका	महिला तथा बालबालिका शाखा	निरन्तर		√
३.१.५ स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको	०.५	१. लैससास तालिम संचालन गर्न सक्ने गरी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम संचालन गर्ने ।	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास शाखा	गाउँ कार्यपालिका	गाउँ कार्यपालिका योजना शाखा मानव संसाधन तथा क्षमता विकास शाखा	२०७९ असार मसान्त		√
३.१.६ स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरे/नगरेको	०.५	१. तत्काल प्रशासन शाखालाई जिम्मा दिने र आगामी वर्ष पछि छुट्टै शाखा स्थापना गर्ने	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	गाउँ कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०७८ चैत्र मसान्त		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
३.१.७ स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको	०	१. लक्षित वर्गका वञ्चित करणमा परेका वर्ग तथा महिलाहरुका लागि लोक सेवा तयारी कक्षा संचालन गर्ने	प्रशासन तथा योजना शाखा	कार्यपालिका / सभा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८० असार मसानत		√
३.१.८ महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्घ घोषणापत्रले समेटेका बाह्रवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भए/नभएको र सोको अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०.०	१. आगामी आवको वार्षिक कार्यक्रममा क्रियाकलाप समावेश गर्ने २. लक्षित वर्ग तथा महिलाहरुका लागि लोसे आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन गर्ने ।	प्रशासन शाखा , प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	गाउँ कार्यपालिका	२०७९ असार मसानत	विषय विज्ञ खर्च (साझेदारी)	
३.२.२ लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिलाहिंसा विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति लिए/नलिएको	०.०	१. लैङ्गिक हिंसा निवारण कार्यविधि बनाउने । २. महिला हिंसा विरुद्ध संग सम्बन्धित ब्रुसर बनाउने ३. कार्यक्षेत्रमा हुने यौनजन्य हिंसा निवारण ऐन २०७१ का विषयमा कर्मचारी तथा	लैससास संपर्क व्यक्ति	कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	विधायन समिति/ सामाजिक विकास शाखा	२०७९ जेष्ठ मसानत	विषय विज्ञ खर्च (साझेदारी)	

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		जनप्रतिनिधिलाई अनुशिक्षण गर्ने । ४. सामाजिक विभेद निवारण कार्ययोजना तयार गर्ने ।						
३.२.४ स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको ।	०	१. सामाजिक कुरीतिहरू विरुद्ध सडक नाटक तालीम संचालन गर्ने तथा अन्य श्रव्य दृष्य सामग्री बनाउने र प्रचार प्रसार गर्ने	महिला वालवालिका शाखा	कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	गाउँपालिका कार्यालय	२०७९ जेष्ठ मसान्त	विषय विज्ञ खर्च (साझेदारी)	
३.३.१ स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०.५	१. वार्षिक कार्यक्रममा जननिर्वाचित प्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई संघीय तथा स्थानीय कानून कार्यविधि का वारेमा अभिमुखीकरण नियमित रूपमा राखे	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास शाखा	गाउँ कार्यपालिका	गाउँ कार्यपालिका योजना शाखा मानव संसाधन तथा क्षमता विकास शाखा	२०७९ असार मसान्त		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरे /नगरेको	०.५	१. स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य, सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गर्ने ।	न्यायिक समिति /कानुन शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	कानुन शाखा	२०७८ माघ मसान्त	विषय विज्ञ खर्च (साझेदारी)
३.३.३	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भए/नभएको ।	०	१. आगामी वर्ष ७ वटै वडा मा महिलाका कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गर्ने	न्यायिक समिति /कानुन शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	कानुन शाखा	२०७८ माघ मसान्त	विषय विज्ञ खर्च (साझेदारी)
३.४.१	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरे/ नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा	०.	१. विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड वनाउदा रणनीति कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयार गर्दा	प्रशासन शाखा , प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	कार्यपालिका	गाउँ कार्यपालिका	२०७९ असार मसान्त	√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखे/नराखेको ।		प्रत्येक पटक महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय संग अनिवार्य परामर्श गर्ने र सो को माइन्चूट राखे						
३.४.२ स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरे /नगरेको ।	०	१. विपद व्यवस्थापनमा महिला तथा लक्षित वर्गलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेर राहत वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न कार्यविधि अद्यावधिक गर्ने	प्रशासन शाखा , प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	कार्यपालिका	गाउँ कार्यपालिका	२०७९ असार मसान्त		√
३.४.३ समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य सञ्चालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागि गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको ।	०	१. विपद व्यवस्थापन कार्य गर्दा महिला तथा लक्षित वर्गलाई पहिलो प्राथमिकता मा राखेर गर्ने ।	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	विपद व्यवस्थापन समिति	निरन्तर		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरे /नगरेको ।	०.५	१. विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय गर्ने	विपद व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्ति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	विपद व्यवस्थापन समिति	निरन्तर	√
घ. सेवा प्रवाह								
४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संबेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे /नगरेको ।	०	१. प्राविधिक शाखाका कर्मचारीलाई लैससास मैत्री भवन निर्माण सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने २. गाउँ कार्यपालिकाले बैठकमा निर्णय गरी अनिवार्य रूपमा ड्रइङ डिजाइनमा लक्षित वर्ग मैत्री बनाउने गरी क्रियाकालप तथा बजेट राखे ।	प्राविधिक शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्राविधिक शाखा	२०७८ चैत्र मसान्त	प्राविधिक परामर्श सेवा लिने

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्ग		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
४.१.२ स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरे/नगरेको ।	०	१. प्राविधिक शाखाका कर्मचारीहरूलाई लैससासमैत्री भवन निर्माण सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	प्राविधिक शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्राविधिक शाखा	२०७८ माघ मसान्त सम्म	प्राविधिक परामर्श सेवा लिने	
४.१.३ स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरे/गरेको तथा सो वमोजिम निर्माण कार्य हुने गरे/नगरेको	०	१. घर नक्शा कार्यविधिलाई कडाइ का साथ लागू गर्न नक्सा पास भइ निर्माण सम्पन्न भएका भवन तथा संरचना हरुको अनुगमन गर्ने २. अनुगमन समितिले दिएको प्रतिवेदन तत्काल कार्यपालिका मा पस्तुत गरी आवश्यक कार्ययोजना बनाउने र कार्यान्वयन गर्ने ।	घर नक्शा शाखा	कार्यपालिका	घर नक्शा शाखा	निरन्तर		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
४.२.१. प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।	०.५	१. जोखिमयुक्त काम गरेर जीवन निर्वाह गर्नु पर्ने गर्भवती महिलाहरुको लागि राहात प्याकेज ल्याउने	स्वास्थ्य शाखा	गाउँ कार्यपालिका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	स्वास्थ्य शाखा प्रशासन शाखा	२०७९ असार मसान्त		√
४.२.२ स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी लगायत सेवाम्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरे नगरेको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको	०.०	१. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरुमा अस्थाइ प्रकृतिको स्तनपान कक्ष तत्काल बनाउने । २. अब उप्रान्त वन्ने सबै सार्वजनिक भवनहरु मा स्तनपान कक्ष सहित ड्रइड डिजाइन गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने ।	महिला बालबालिका शाखा	कार्यपालिका	प्रावधिक शाखा/ महिला बालबालिका शाखा	२०७८ चैत्र मसान्त		√
४.२.४ महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था	०	१. स्वास्थ्य बीमाका लागि छुट्टै कार्यविधि बनाउने २. अति विपन्न परिवारको वीमा एक पटकका लागि गाउँपालिका गर्ने	योजना शाखा / प्रशासन शाखा	गाउँ कार्यपालिका सभा	स्वास्थ्य साशा महिला बालबालिका शाखा	२०८० चैत्र मान्त	लागत साझेदारी	

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्ग		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
गरे/नगरेको तथा सोको कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।			स्वास्थ्य साखा					
४.३.२ स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए। नमिलाएको ।	०५	१. कमजोर आर्थिक अवस्था भएका विद्यार्थीलाई कुनै पनि प्रकारको शुल्क लिन नपाउने गरि शैक्षिक संस्था लाई परिपत्र गर्ने । २. कमजोर आर्थिक अवस्था भएका विद्यार्थीहरुको सूचिकृत गर्ने ।	शिक्षा शाखा	कार्यपालिका	शिक्षा शाखा	२०७८ चैत्र मसान्त		√
४.३.४ विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे। नगरेको	०५	१. यौनिक अल्पसंख्यक हरुका लागि विद्यालयमा शौचालय नभएको हुनाले त्यसका लागि वैकल्पिक व्यावस्थापन गर्ने र अव बन्ने शौचालयमा सर्वैलाइ पुग्ने गरी गर्ने निर्माण गर्ने	योजना शाखा शिक्षा शाखा	गाउँ कार्यपालिका शिक्षा शाखा	शिक्षा शाखा	निरन्तर		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
४.४.१ स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकको लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरे /नगरेको ।	०.५	१.सरकारी कार्यालयमा यौनिक तथा लैङ्गिक अल्प संख्यकहरूका लागि शौचालयको छुट्टै व्यवस्थापन गर्न तत्काल निर्णय गर्ने	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	२०७८ चैत्र मसान्त		√
४.४.३ स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर सङ्कलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फूलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे /नगरेको ।	०	गाउँपालिका केन्द्र वजार तथा वडा कार्यालय वरीपरी कुहिने नकुहिने फोहोरहरूका लागि सार्वजनिक स्थलमा डस्टवीन राख्ने र नियमित रूपमा फोहोर उठाउने ।	वातावरण पूर्वाधार शाखा/ सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	वातावरण पूर्वाधार शाखा/ सामाजिक विकास शाखा	२०७९ जेष्ठ मसान्त		√
४.५.२ स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको	०	स्वरोजगार वन्न चहाने र वैदेशिक रोजगारीमा जान खोज्नेको सुचना संकलन	रोजगार सेवा केन्द्र	कार्यपालिका /सभा	गाउँपालिका कार्यालय	२०७९ असार मसान्त	लागत साझेदारी	

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरे। नगरेको ।		गरी आवश्यक तालीम प्रदान गर्ने । आवश्यकता अनुसार बजेट विनियोजन गर्ने						
४.५.३ ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम सञ्चालन गरे/नगरेको ।	०.०	१. वडा स्तरमा पशुसेवा कृषि खाद्य प्रविधि संग सम्बन्धित प्राविधिक समाजिक परिचालकहरू निर्माणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी क्षमता तथा सीप विकास गर्ने ।	पशुसेवा कृषि शाखा	कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	पशुसेवा तथा कृषि शाखा	२०७९ असार मसान्त	लागत साझेदारी	
४.५.४ गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे/नहरेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भए। नभएको ।	०	१. गाउँपालिकामा सहकारी नीति निर्माण गरी सहकारी संचालन गर्न प्रोत्साहन गर्ने २. सुपथ मूल्यका पसल स्थापनाका लागि केहि पुर्वाधारीय क्षेत्रमा सहयोग गर्ने	महिला वालवालिका शाखा ।	गाउँ कार्यपालिका /सभा	गाउँकार्यपालिका	२०८० असार मसान्त	लागत साझेदारी	
ड. सुशासन तथा उत्तरदायित्व								

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
५.१.२ स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो वमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने	विधायन समिति / कर्मचारी प्रशासन शाखा	सभा / कार्यपालिका	गाउँ कार्यपालिका	२०७९ असार मसान्त		√
५.१.३ महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको/नगरेको ।	०.०	१. बेइजीङ्ग घोषणा पत्र का १२ प्रतिवद्धताका वारेमा जन प्रतिनिधि तथा कर्मचारी हरु लाई २ दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने / बजेट विनियोजन गर्ने ।	लैससास सम्पर्क व्यक्ति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	लैससास सम्पर्क व्यक्ति	२०७९ फागुन मसान्त	श्रोत व्यक्ति लागत साझेदारी	
५.१.४ संयुक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धि, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिवद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरे/नगरेको ।	०.०	जनप्रतिनिधि तथा विषयगत शाखाका प्रमुखहरूलाई बाल अधिकार महासन्धि १९८९ रहेका प्रतिवद्धताका वारेमा अभिमुखीकरण गर्ने । बजेट व्यवस्थापन गर्ने	महिला बालबालिका शाखा	कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	गाउँ कार्यपालिका	२०७९ असार मसान्त	श्रोत व्यक्ति लागत साझेदारी	

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
५.२.३ स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा प्रश्न उठ्ने गरे/नगरेको र सोको अभिलेख राखी उठेका प्रश्नउपर स्थानीय तहबाट सम्बोधन हुने गरे। नगरेको ।	०.५	१. सार्वजनिक सुनुवाइमा दलित तथा विपन्न समुदायका व्यक्ति महिला लाई अनिवार्य रूपमा उपस्थित हुन र आफ्ना सवाला प्रस्तुत गर्ने लागउने र त्यसको अभिलेख दुरुस्त राख्ने	प्रशासन र योजना शाखा	गाउँ कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	निरन्तर		√
५.२.४ स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए/नल्याएको ।	०.५	१.सवैले देखे ठाउँमा .सवै शाखामा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको गापाकार्यपालिका वाट स्वीकृत आचार संहिता टाँस्ने र मासिक रूपमा कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गर्ने ।	महिला बालबालिका शाखा / सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्रशासन शाखा / गापा प्रमुखको सचिवालय	२०७८ चैत्र मसान्त		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
५.३.३ स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरे/नगरेको	०	स्थानीय एफ रेडियो मा नियमित रूपमा लैसासास सम्बन्धि सूचना तथा सन्देश प्रसारण गर्ने ।	सूचना प्रविधि अधिकृत	गाउँ कार्यपालिका प्र प्र अ	गाउँपालिका कार्यालय	२०७९ असार मसान्त		√
५.४.३ स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०.५	१. समीक्षा बैठकमा अनिवार्य आमन्त्रित गर्ने २. यसवारे कार्यपालिकाले निर्णय गर्ने	योजना शाखा	गाउँ कार्यपालिका	योजना तथा प्रशासन शाखा	२०७९ असार मसान्त		√
५.४.४ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरे/नगरेको ।	०.५	अनुगमन मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई वार्षिक कार्यक्रम तय गर्ने बैठकमा छलफल गरेर योजना बनाउने	योजना शाखा	गाउँ कार्यपालिका	योजना तथा प्रशासन शाखा	२०७९ असार मसान्त		√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल हुने गरे /नगरेको ।	०.०	महिला समूह जातीय समूह तथा बाल समूहका प्रतिनिधिहरू समावेश गरी सञ्जाल निर्माण गर्ने	महिला बालबालिका शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	महिला बालबालिका शाखा	२०७९ असार मसान्त	√
५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवालानिकायहरू बीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरे /नगरेको ।	०.०	सञ्जाल गठन भएपछी सुरुमा नै लैसासास सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने	महिला बालबालिका शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	महिला बालबालिका शाखा	२०७९ असार मसान्त	√
५.५.४	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय	०.०	१. जनप्रतिनिधि तथा विषयगत शाखाका प्रमुखहरूलाई राष्ट्र संघीय सुरक्षा परिषद वाट पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० का प्रावधान हरू	महिला बालबालिका शाखा / सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्रशासन शाखा / गापा प्रमुखको सचिवालय	२०७९ असार मसान्त	√

मूल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।		वारे अभिमुखीकरण गर्ने । २. बजेट व्यवस्थापन गरी प्रावधानहरू कार्यान्वयन गर्ने ।						

५. सुझावहरू

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका आधारमा निम्नानुसार सुझावहरू प्रस्तुत गरिएकोछ ।

१. गाउँपालिकाले लैससासको क्षेत्रमा न्यून काम भएको र सो को पनि अभिलेख व्यवस्थित नभएका कारण अभिलेखीकरणलाई विशेष जोड दिने ।
२. गाउँपालिकाले वनाएका कानून कार्यविधिहरू वेभसाइड मार्फत सार्वजनिक गर्ने ।
३. गाउँपालिकाका बैठक निर्णयहरू वेभसाइड मार्फत सार्वजनिक गर्ने ।
४. लैससास परीक्षण पश्चात वनाएका कार्ययोजनालाई लाई योजना तर्जूमामा अनिवार्य रूपमा समावेश गर्ने ।
५. गाउँपालिकाले आफ्ना सबै जनप्रतिनिधिको वैयक्तिक विवरण वेभसाइडमा राख्ने ।
६. कुनै पनि योजनाको अनुगमन गर्दा लैससासका दृष्टिकोणवाट पनि अनुगमन हुने गरी प्रतिवेदन फारम तयार गरी प्रयोगमा ल्याउने ।
७. मानव संसाधन विकास शाखा स्थापना गर्ने ।
८. गाउँपालिकाले वनाएका कानून कार्यविधि निर्देशिकाहरू तयार भएपछि सबै कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने ।
९. लैङ्गिक उत्तरदायि बजेट निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
१०. जेष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति बालबालिका हरुको सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति हुने गरी कानून कार्यविधिहरू वनाउने ।
११. दीगो विकास लक्ष लाई स्थानीयकरण गरी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने
१२. महिलाको जीविकोपार्जन सशक्तिकरण तथा कार्यबोझ कम गर्ने कार्यक्रमहरू तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
१३. समावेशी सूचना प्रणालीलाई ध्यानमा राखी गाउँपालिका बसोबास गर्ने कुनै पनि नागरिकले भाषा नवुझेका कारण सूचना वाट बञ्चित हुन नपरोस भन्ने कुरालाई विशेष प्राथमिकतामा राख्ने ।
१४. गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको सुरक्षा संग सम्बन्धित विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।
१५. गाउँपालिकामा बन्ने भौतिक संरचनाहरूमा महिला बालबालिका तथा अपाङ्ग मैत्री वनाउने कुरा नीतिगत रूपमा निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
१६. लैससास विकास कार्ययोजना कडाइकासाथ कार्यान्वयन गर्ने ।

६.निष्कर्ष

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मैत्री प्रदेश वनाउनका लागि मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय अन्तरगत प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्रले प्रदेश १ का सबै (१३७ वटै) स्थानीय तहहरूको लैससास परीक्षण गरी त्यसको नतिजाका आधारमा आगामी विकास योजना वनाउन गरेको सहयोग अन्तरगत यो पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका को लैससास परीक्षणले वर्तमान अवस्था छर्लङ्ग वनाएको छ भने आगामी दिनमा के गर्ने भन्ने बारेमा लैससास विकास कार्ययोजना समेत बनेको छ । यो कार्ययोजनालाई कडाइका साथ कार्यान्वयन गर्ने हो भने यो गाउँपालिका पूर्ण रूपमा लैससास मैत्री हुने देखिन्छ । हाल सम्म गरेका कामहरूको आधारमा ४२.५ प्रतिशत मात्र अंक हासील भएपनि यहाँका जनप्रतिनिधिहरूको इच्छा चाहाना र लगनशीलताले प्राप्त उक्त नतिजालाई विना आर्थिक लगानी ६० प्रतिशत सम्म पुर्याउन सकिने देखिन्छ भने आर्थिक लगानी सहित कार्ययोजना कार्यान्वयन हुँदा ८० प्रतिशत भन्दा बढी हुने अवस्था छ । कर्मचारी अभाव संघीय कर्मचारीहरूको छिटो छिटो हुने सरुवा लगायतले व्यवस्थापनमा केही समस्या परेकोले गर्दा मुल्याङ्कनमा यो गाउँपालिका अलि कमजोर देखिएकोछ ।

यो गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणमा ५ वटा मूल सूचकका आधारमा हेर्दा नीति कानून योजना र मानव संसाधन तथा क्षमता विकासमा मा कमजोर र संस्थागत व्यवस्था, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व ले "सामान्य" नजिता हाशील गरेको छ । यसलाई मार्ग दर्शनको रूपमा लिएर अगाडी बढ्ने हो भने पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका लैससास मैत्री हुनेमा ढुक्क रहन सकिन्छ ।

अनुसूची १

लैससास परीक्षणका लागि अध्ययन तथा पुनरावलोकन गरिएका सन्दर्भ सामाग्री हरु

१. गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०७४
२. गाउँ आवधिक योजना २०७५/२०७६- २०८०/२०८१
३. वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम ०७७/०७८ र ०७८/०७९
४. वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन ०७७/०७८
५. आव ०७७/०७८ का कार्यपालिकाका बैठकका निर्णयहरु
६. योजना तर्जुमा प्रकृयाका फाइलहरु
७. उपभोक्ता समिति मार्फत संचालन भएका योजनाका फाइल
८. स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४
९. विपद व्यवस्थापन कोष संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७४
१०. कर्मचारी व्यवस्थापन ऐन २०७६
११. कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७६

अनुसूची २

लैससास परीक्षण सम्बन्धी छलफल तथा समन्वयका लागि गठित कार्यदलको विवरण

१. संयोजक: रनमाया गुरुड (उपाध्यक्ष)
२. सदस्य: देवेन्द्रकुमार लिम्बु (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)
३. सदस्य: शिवकुमार काडवाड (प्रशासन शाखा प्रमुख)
४. आमन्त्रित: केशवराज हुंगेल (संयोजक: लैससास परीक्षण सहजकर्ता)

अनुसूची ३

लैससास कार्यान्वयन समितिको विवरण

१. संयोजक: केशरकुमार सुब्बा (अध्यक्ष)
२. सदस्य: रनमाया गुरुड (उपाध्यक्ष)
३. सदस्य: देवेन्द्र कुमार लिम्बु (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)
४. सदस्य: (सामाजिक विकास समिति संयोजक)
५. सदस्य (कापा सदस्य मध्येवाट संयोजकद्वारा मनोनीत)
६. सदस्य: (कापा सदस्य मध्येवाट संयोजकद्वारा मनोनीत)
७. सदस्य: (कापा सदस्य मध्येवाट संयोजकद्वारा मनोनीत)
८. सदस्य: (गैसस संघ संस्था वाट संयोजक द्वारा मनोनित)
९. सदस्य: (गैसस संघ संस्था वाट संयोजक द्वारा मनोनित)
१०. सदस्य: (गैसस संघ संस्था वाट संयोजक द्वारा मनोनित)
११. सदस्य सचीव: रामकला कार्की (महिला बालबालिका शाखा प्रमुख)

पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका

अंक प्रदान फारम

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१. नीति कानून योजना						
१.१. नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता						
१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे \नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने नगरेको ।	स्वीकृत नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू स्वकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू
१.१.२	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण गरि सुनिश्चित गर्ने गरे /नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे हरेक दस्तावेजमा लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे आँसिकरुपमा (केही दस्तावेज) मात्र लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको सम्बन्धमा कुनै दस्तावेज उपर लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने नगरेको	नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू सम्बन्धित निर्णय फाइलहरू ,कार्यपालिकाका छलफल तथा निर्णयहरू
१.१.३	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भए /नभएको ।	०.०	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको ।	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको ।	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश नभएको ।	स्थानीय कानून, नीति आवधिक र वार्षिक योजना सम्बन्धी दस्तावेजहरू स्थानीय राजपत्र

क्र स	सूचक	प्राप्त	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१.१.४	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीतिहरू छुन् / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको ।	०.०	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति, स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरेको ।	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति भएको तर स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था नगरेको ।	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरेको ।	लैससास तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू स्थानीय राजपत्र
१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको / नराखिएको ।	०.०	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने सिमित प्रावधान मात्र राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नराखिएको ।	स्थानीय । ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र तिनको लैससास दृष्टिले विवेक्षण गरिएको दस्तावेज स्थानीय राजपत्र
१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ।	१.०	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहि अनुरूप कार्यान्वयन हुने गरेको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजातहरू उक्त समुदायको स्वयम भनाइ हरुको दस्तावेज,स्थानीय राजपत्र
१.१.७	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहे । नरहेको ।	०.०	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहेको र सो को कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधानमात्र रहेको तर सो को कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय नीति तथा कानून, श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज तथा विवरण

क्र स	सूचक	प्राप्ति	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१.१.८	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको	०.०	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरू रहेको र सो को कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहका नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको तर सो को कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय तहको श्रम नीति तथा कानून, दस्तावेज
१.२. योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन						
१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरे/नगरेको ।	०.५	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरेको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम रहेको तर सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश नगरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम नरहेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम लक्ष्य तथा उपलब्धी सम्बन्धी आवधिक प्रतिवेदन
१.२.२	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे / नगरेको ।	०.०	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा केहि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा कुनै पनि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा विकास कार्यक्रम महिला तथा लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन /प्रोफाइल,

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१.२.३	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने गरे / नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने गरेको ।	स्थानाय तहल गाउ, वस्तास्तरवाट योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकतामा पर्ने गरेको ।	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने नगरेको ।	सहभागी सूचीफोटो र वडास्तरवाट छनौट भएका योजना तथा कार्यक्रमको सूची,निर्णय पुस्तिका र स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम
१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा निरन्तर (सबै योजना तर्जुमाका सबै चरणमा सधै) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गदा माहला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा कहिले काहि मात्र (केहि योजना तर्जुमाका केहि चरणमा, कहिलेकाहि) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने नगरेको	बैठक निर्णय पुस्तिका, बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन र वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम
१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए /नगरिएको ।	०.०	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार सबै कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको ।	महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था देखिने अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन आवश्यकता पहिचान प्रतिवेदन र वार्षिक विकास कार्यक्रम

क्र स	सूचक	प्राप्ति	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१.२.६	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे / नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले दागा विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगर्नुको साथै बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको ।	दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज (नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम)
१.२.७	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने / नबनेको ।	०.५	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष / निर्दिष्ट लाभ पुग्नेगरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई अप्रत्यक्ष / सहयोगी हुने गरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई लाभ पुग्नेगरी नबनेको ।	नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम
१.२.८	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए। नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिए / नदिएको ।	१.०	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिएको ।	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको तर ग मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी नदिएको	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी पनि नदिएको	उपभोक्ता समितिको गठन सम्बन्धी नीति तथा कानून उपभोक्ता समिति संरचना
१.३.बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन						
१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिए / नगरिएको ।	०.५	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत केहि लक्षित वर्ग र समुदायसँग केहि कार्यक्रममा छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी दस्तावेज लक्षित समूह संग छलफल भएको निर्णय पुस्तिका

क्र स	सूचक	प्राप्त	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१.३.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको / नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको र सोको कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको तर सोको कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था नगरिएको र सोको कार्यान्वयन नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम र लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगती प्रतिवेदन
१.३.३	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिएको /नगरिएको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.०	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरेको र सो को पूर्णरूपमा कार्यान्वयन भएको ।	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश भएपनि र सो को आंशिकरूपमा कार्यान्वयन भएको ।	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट व्यवस्था हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम र लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगती प्रतिवेदन
१.३.४	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिएको /नगरिएको ।	०.५	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिएको ।	स्थानीय तहका वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम आंशिकरूपमा संचालन गर्न गरिएको ।	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने नगरिएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम र लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगती प्रतिवेदन

क्र स	सूचक	प्राप्त	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२.संस्थागत व्यवस्था						
२.१.कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व						
२.१.१	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भए/नभएको ।	०.५	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को कमिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को ३३ प्रतिशत भन्दा पनि कम प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा रहेका (पदाधिकारी/कर्मचारी) को नामावली
२.१.२	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिए/नलिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.५	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति नलिएको ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीति, कानून र पदपूर्ति सम्बन्धी निर्णय - अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज
२.१.३	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरे/नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि आंशीक रूपमा समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समावेश नगरी भए कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	संस्थागत व्यवस्था (सेवा प्रदान गर्ने रणनीति, कार्यनीति, सेवा प्रवाह सम्बन्धी दस्तावेज) संगठन संरचना, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सेवाग्राहि सन्तुष्टि सर्वेक्षण आदि ।

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिए/नलिएको तथा उक्त नीति कार्यान्वयन गरिए/नगरिएको ।	०.५	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तथा उक्त नीति कार्यान्वयन गरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तर उक्त नीति कार्यान्वयन नगरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति नलिएको ।	सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागि छनौटका आधारहरू
२.२.कार्यप्रणाली समावेशी						
२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहे/नरहेको ।	०.०	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको कार्यनीति सम्बन्धी दस्तावेज वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगती प्रतिवेदन
२.२.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ। छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था नरहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको) ।	संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज तथा यस सम्बन्धी निर्णयहरू

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२.२.३	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरे/नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरेको ।	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता नरहेको ।	आचार संहिता दस्तावेज निर्णय पुस्तिका
२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए/ नभएको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे /नगरेको ।	०.५	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको ।	कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज बैठकको उपस्थिति निर्णय पुस्तिका अनुगमन प्रतिवेदन
२.३.समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व						
२.३.१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे / नरहेको ।	०.५	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा आंशिक प्रतिनिधित्व हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था नरहेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदल गठनको संरचना-दस्तावेज उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका

क्र स	सूचक	प्राप्त	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२.३.२	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरूपमा भागलिन पाए /नपाएको	०.५	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरूपमा भागलिन पाएको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन नपाएको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिका सुझाव समेटिएको प्रतिवेदन र निर्णय प्रमाणिकरण पुस्तिका
२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे /नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण र सुझाव केहीपनि दिने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू विश्लेषण सहितको अनुगमन प्रतिवेदन
२.३.४	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे /नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्न सामात, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन आंशिक हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू कार्यान्वयन समीक्षा बैठकको प्रतिवेदन वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगती प्रतिवेदन

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२.४.वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता						
२.४.१	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक विनियोजन ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भए/नभएको ।	१.०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरीएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी कुनै पनि कोष स्थापना नभएको ।	आर्थिक ऐन,कोष स्थापना सम्बन्धी दस्तावेज कोष संचालन कार्यविधि कोष सम्बन्धी वार्षिक स्विकृत कार्यक्रम र प्रगती विवरण
२.४.२	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरे/नगरेको ।	०.५	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था नभएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगती प्रतिवेदन
२.४.३	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था भए/नभएको र सो अनुसार कार्य भए/नभएको ।	०.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था भएको र सो अनुसार कार्य भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था भएको तर सो अनुसार कार्य नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम, संगठन संरचना कर्मचारी कार्यविवरण
२.४.४	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरे/नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको तर कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगर्नुको साथै कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम, समावेशी सूचना प्रणाली संचालन सम्बन्धी दस्तावेज सो अनुरूप संचालित प्रणाली र प्रणालीको प्रतिवेदन ।
२.५.तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन						

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२.५.१	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गरेको तर अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्यांक सहितको बस्तुगत विवरण (गाऊं /नगर प्रोफाईल) ।
२.५.२	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान एवं छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्यांक सहितको बस्तुगत विवरण र नक्शांकन (गाऊं । नगर प्रोफाईल)
२.५.३	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरे/नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आंशिकरूपमा मात्र आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय पार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण आवधिक तथा वार्षिक विकास दस्तावेज
२.५.४	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गरे /नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गरेको ।	। स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	पञ्जिकरण सम्बन्धी अध्यावधिक अभिलेख

क्र स	सूचक	प्राप्त	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३.मानव संसाधन तथा क्षमता विकास						
३.१ मानव संसाधन तथा क्षमता विकास						
३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे/नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए/नआएको ।	०.५	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आएको ।	लाङ्गिक तथा समावेशी विकासका लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	क्षमता विकास कार्ययोजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम, खर्चगर्ने कार्यविधि
३.१.२	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए/नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरेको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण सहभागीको छनौट आधार वार्षिक विकास कार्यक्रम
३.१.३	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिए/नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए/नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिए/नलिएको	१.०	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन तालिम म्यानुल तालिम आवश्यकता पहिचान प्रतिवेदन

क्र स	सूचक	प्राप्त	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३.१.४	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि)मा बजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भए/नभएको	१.०	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा बजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा बजेट विनियोजन भएपनि कार्यक्रम संचालन नभएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा बजेट विनियोजन नभएको तथा कार्यक्रम संचालन नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन क्षमता विकास कार्ययोजना तालिम मूल्यांकन प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
३.१.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको	०.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने जनशक्ति नै नभएको	विषयवस्तुको जानकारी भएका कर्मचारी/पदाधिकारीको विवरण विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति विवरण
३.१.६	स्थानीय तहमा मानव ससाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरे/नगरेको	०.५	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरेको	स्थानीय तहमा मानव ससाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको तर ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था नगरेको	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था नभएको	संगठन संरचना कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण
३.१.७	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको	०.०	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको तर सो कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम नरहेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागी छुनौटका आधारहरू वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३.१.८	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवदताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भए/नभएको र सोको अभिमुखीकरण गरे/नगरेको	०.०	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवदताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भएको र सोको अभिमुखीकरण गरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवदताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका केहि पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भएको तर सोको अभिमुखीकरण नगरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवदताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी नभएको र साथै सोको अभिमुखीकरण पनि नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण
३.२.अनौपचारिक मुल्य मान्यता तथा कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना						
३.२.१	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरे/नगरेको	१.०	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने केहि कार्यक्रमका लागि मात्र बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन नै नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
३.२.२	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिए/नलिएको	०.०	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तथा महिला हिंसाका घटना नघटेको	लाङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तर महिला हिंसाका घटना गत वर्षको तुलनामा कम घटेको।	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ / नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटनामा गत वर्षको तुलनामा कमी नआएको	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको मिति महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति न्यायिक समिति
३.२.३	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको	०.५	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने केही हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
३.२.४	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन केही कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
कानुनी साक्षरता						

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०.५	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूमध्ये आंशिकरूपमा मात्र अभिमुखीकरण गरेको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा कुनै पनि अभिमुखीकरण नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरे /नगरेको	०.५	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखमध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत कसैलाई पनि कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
३.३.३	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भए/नभएको ।	०.०	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भएको ।	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भएको ।	स्थानीय तहका कुनैपनि वडामा महिलाको लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन नभएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३.३.४	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट उनीहरू लाभान्वित भए/नभएको ।	०.०	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ८०% भन्दा बढी सहभागीहरू लाभान्वित भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ५०% भन्दा बढी सहभागीहरू लाभान्वित भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ५०% भन्दा कम सहभागीहरू लाभान्वित भएको	तालीम पूर्वको परीक्षा (pre test) र तालीम पश्चात परीक्षा (post test) प्रतिवेदन वार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन
३.४.विपद व्यवस्थापनमा समावेशीता						
३.४.१	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरे/ नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखे/नराखेको ।	०.०	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको र यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखेको ।	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको तर यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श नगर्नुका साथै यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति तथा कार्यविधि परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका
३.४.२	स्थानीयतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरे/नगरेको ।	०.०	स्थानीयतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरेको ।	स्थानीयतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखेको तर सो अनुरूप आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	स्थानीयतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क नराखनुको साथै आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	स्थानीयतहको विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी दस्तावेज विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको ।	०.०	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराएको तर उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा नराखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी नगराउनुको साथै उनीहरूलाई प्राथमिकतामा नराखेको ।	प्राथमिकता दिईएका आधारहरू तथा सहभागी विवरण विपद प्रभावित महिला तथा
३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरे/नगरेको ।	०.५	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा सधैं महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा कहिलेकाहीँमात्र महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने नगरेको । ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन कार्यविधि विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको

क्र स	सूचक	प्राप्त	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरे/गरेको तथा सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने गरे/नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरेको तथा सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरेको भएतापनि सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने नगरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने नगरेको ।	स्थानीय तहबाट स्वीकृत ड्रइङ, डिजाइन, तथा नक्शा भवन तथा पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न सम्बन्धी स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन
४.१.४	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरे/नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदाय सबैलाई समेटेी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई आंशिकरूपमा मात्र समेटेनेगरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई समेटेी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन नगरेको ।	प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा प्रगति विवरण स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन
४.२.प्रजनन स्वास्थ्य						
४.२.१	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन गरे/नगरेको ।	०.५	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन समेत गरेको ।	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरेको तर सोको कार्यन्वयन नगरेको ।	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था नगरेको	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी स्वीकृत वार्षिक नीति र कार्यक्रम अध्ययन तथा अनुगमन प्रतिवेदन

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवान्नाहीलाइ लक्षित गरी अलगगै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरे नगरेको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.०	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवान्नाहीलाइ लक्षित गरी अलगगै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरेको र सो को कार्यान्वयन समेत भएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवान्नाहीलाइ लक्षित गरी अलगगै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरेता पनि र सो को कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवान्नाहीलाइ लक्षित गरी अलगगै स्तनपानकक्षको व्यवस्था नगरेको ।	अलगगै स्तनपान कक्षको व्यवस्था स्तनपान कक्ष संचालन सम्बन्धी निर्णय शाखागत कार्य विवरण अनुगमन प्रतिवेदन
४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू (सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाटेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने लगायतका विषयहरू) संचालन गरे/नगरेको ।	१.०	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सबै वडाहरूमा संचालन गरेको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केहि कार्यक्रमहरू केहि वडाहरूमा मात्र संचालन गरेको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनै पनि विशेष कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन सम्पन्न कार्यक्रम संख्या, पटक तथा सहभागी संख्या, कार्यक्रम संचालन स्थल समेत देखिने गरि तयार गरेको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.२.४	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरे/नगरेको तथा सोको कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०.०	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरी सोको कार्यान्वयन पनि गरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरेता पनि सोको कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था नगरेको	आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
४.३. शिक्षा कार्यक्रम						

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको र सो उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भए/नभएको ।	१.०	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको र सो वमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको तर सो वमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना नभएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	विद्यालयमा भर्ना गराउने सम्बन्धी निर्णय विद्यालय जाने उमेर समुहगत विद्यार्थी भर्ना दर
४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको ।	०.५	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका केही बालबालिकाहरूलाई मात्र दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका बालबालिकाहरूलाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम संचालन निर्देशिका बालबालिक छनौटका आधारहरू तथा निर्णय कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.३.३	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम भए/नभएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षा, आदि) कार्यान्वयन भए/नभएको ।	१.०	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम भएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम भए तापनि सो अनुरूप कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम नभएको ।	स्वीकृत आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति विवरण कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे /नगरेको	०.५	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था गरेको तर यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था नगर्नुको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू विद्यालयको वार्षिक योजना स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.४.खानेपानी तथा सरसफाई						
४.४.१	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरे /नगरेको ।	०.५	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरेको ।	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर आदिको प्रवन्ध आंशिकरूपमा गरेको ।	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालय लगायत साबुन तथा स्यानिटाइजर आदिको प्रवन्ध नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे / नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको तर स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको ।	स्थानीय तहको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण

क्र स	सूचक	प्रासाङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४.४.३	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम केही गाउँ वस्तीहरूमा मात्र सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम कुनै पनि गाउँ वस्तीहरूमा सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.४.४	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए/नभएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए तापनि ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने नगरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत नभएको	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि ।

क्र स	सूचक	प्राप्त	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५.सुशासन तथा उत्तरदायित्व						
५.१. सुशासन						
५.१.१	स्थानाय तहल सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको वा तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	१.०	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरेको तर सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानाय तहल सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति जारी गरेका नीति तथा कानून सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णयहरू
५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्रधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्रधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्रधिकार दिने नीति लिए तापनि सो बमोजिम कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्रधिकार दिने नीति नलिएको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण,
५.१.३	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको/नगरेको ।	०.०	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय भए तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने नगरेको	स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन
५.१.४	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको ।	०.०	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यक्रम संचालन नगरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन

क्र स	सूचक	प्राप्ति	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५.२.४	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए / नल्याएको ।	०.५	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे तापनि कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत नै नगरेको ।	स्वीकृत आचार संहिता आचार संहिताको पालना सम्बन्धी अध्ययन वा अनुगमन प्रतिवेदन ।
५.३.सूचना तथा संचार						
५.३.१	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे / नगरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरे / नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरेको र महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरेको ।	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे तापनि महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेटका सम्बन्धमा सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नगरेको ।	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गर्ने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन ।
५.३.२	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरे / नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरे तापनि स्थानीय भाषामा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम स्थानीय भाषाका प्रसारित सामग्रीहरूको अभिलेख कार्यक्रम प्रगति विवरण
५.३.३	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छाप्रा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरे/नगरेको	०.५	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छाप्रा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छाप्रा लगायत श्रव्यदृश्य मध्ये केही माध्यमद्वारा मात्र लैगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छाप्रा लगायत श्रव्यदृश्य जस्ता कुनैपनि माध्यमद्वारा लैगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रसारित सामग्रीहरूको अभिलेख तथा विवरण कार्यक्रम प्रगति विवरण

क्र स	सूचक	प्राप्ति	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५.३.४	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको/नभएको ।	०.०	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत केही लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत कुनैपनि लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	सहभागी तालिम/कार्यक्रम पूर्वको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन र तालिम पश्चातको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन
५.४. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन						
५.४.१	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सके/नसकेको ।	१.०	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट केही लक्षित वर्ग तथा समुदायले मात्र लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट कुनैपनि लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई तथा परीक्षण प्रतिवेदन
५.४.२	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी सबै कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरेको ।	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव आंशिकरूपमा मात्र विश्लेषण गरेको ।	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कुनैपनि कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण नगरेको ।	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई तथा परीक्षण प्रतिवेदन कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन
५.४.३	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर कहिलेकाहीं केही कार्यक्रममा मात्र छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा कहिल्यैपनि छलफल हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सहभागी छनौटका आधार उपस्थिति पुस्तिका समीक्षा बैठकको निर्णय तथा प्रतिवेदन
५.४.४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरे/नगरेको ।	०.५	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणका केही विषयवस्तुलाई मात्र सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार नगरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम

क्र स	सूचक	प्राप्त	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५.५.समन्वय र सम्बन्ध विस्तार						
५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरे/नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा आंशिकरूपमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण नगरेको ।	स्थानीय तहका बापक नात तथा कार्यक्रम संघ र प्रदेश सरकारका सम्बन्ध नीति तथा कानून र कार्यविधि
५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०.०	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा २ पटक हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भइ कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा १ पटक हुने गरेको	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण नभएको ।	कानून, नीति तथा कार्यविधि, आदिमा संजाल निर्माण सम्बन्धी व्यवस्था सञ्जाल निर्माणको निर्णय छलफलको निर्णय पुस्तिका
५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरे/नगरेको ।	०.०	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का अधिकांश प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरूलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम संजालका प्रतिनिधिहरूको विवरण क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति
५.५.४	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०.०	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन नगरेको ।	वार्षिक नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रगति विवरण